

Nemesvámosi Csillagvirág Óvoda és Bölcsőde

PEDAGÓGIA PROGRAM

2022.

Tartalomjegyzék

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	4
I. BEVEZETÉS	6
II. NEVELÉSI KONCEPCIÓ, FELFOGÁS	7
1. Pedagógiai alapelvek	7
2. Óvodai nevelésünk alapelvei	7
3. Óvodai nevelésünk célja	8
4. Gyermek kép	8
5. Óvodakép – jövőkép	9
6. Pedagóguskép	10
III. Óvodai nevelésünk feladatai	12
1. Az egészséges életmód alakítása	12
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	19
3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	23
1. Az óvoda személyi feltételei	23
2. Az óvoda tárgyi feltételei	26
3. Az óvodai élet megszervezése	28
4. Az óvoda kapcsolatai	33
5. Szolgáltatások köre	38
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	39
1. Játék	39
2. Verselés, mesélés	41
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	43
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	45
5. Mozgás	47
6. A külső világ tevékeny megismerése	49

7. Munka jellegű tevékenységek	51
8. A tevékenységben megvalósuló tanulás	53
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	55
VII. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATAI	61
1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének elősegítése	61
2. Gyermekvédelem, hátránykompenzáció az óvodában	68
3. A gyermekek fejlődésének mérése, értékelése.....	73
4. Dokumentációs feladatok	75
5. IKT eszközök használatának lehetőségei az óvodában.....	79
Függelék	81
Nyilvánosságra hozatal formája	81
Felhasznált irodalom.....	83
Mellékletek	84
1. számú melléklet: Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről	84
1. számú melléklet	1
JEGYZÉK.....	1
a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről	1
2. sz. melléklet	1
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	1

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Alaptörvény

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

- 2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

Rendeletek

- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról - 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól - 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiségű óvodai nevelésének irányelve
- 277/1997. (XII.22.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az Európai Unió által 2018. május 25-től életben léptetett európai Általános Adatvédelmi rendelet (GDPR)
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Hatálya

A Pedagógiai program az intézményvezető jóváhagyásával lép hatályba a kihirdetés napján és határozatlan időre szól. Rendelkezéseit a kihirdetés napját követő nevelési év első napjától kell alkalmazni.

A pedagógiai programot véleményezésre meg kell küldeni a Szülői közösségnek.

Felülvizsgálata: négyévenként

Módosítása: az intézményvezető hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület.

A módosítás lehetséges indokai:

- a program bevalását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat
- a nevelőtestület 70%-os indítványa
- feladatellátás változása
- jogszabályi elvárás.

A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a többlétkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

A Pedagógiai program személyi hatálya kiterjed:

- az óvodával jogviszonyban álló pedagógusra, alkalmazottakra
- az óvodával jogviszonyban álló gyermekekre
- az intézménnyel jogviszonyban nem álló, de az intézményben munkát végző pedagógusra.

A Pedagógiai program területi hatálya kiterjed:

- az óvodán belüli tevékenységekre
- az óvoda által szervezett külső programokra.

A Pedagógiai program nyilvánosságának biztosítása:

- az első szülői értekezleten való tájékoztatásnyújtás (intézményvezető)
- szülő kérésére előre egyeztetett időpont alapján, szóban (intézményvezető)
- a csoport szülői értekezletek alkalmával (csoportban dolgozó óvodapedagógusok)
- az óvoda honlapján
- egy példánya az SZMSZ-ben, az intézményi dokumentumok nyilvánosságáról szóló részben meghatározott helyen kifüggesztve.

I. BEVEZETÉS

Intézményünk pedagógiai programja összhangban áll az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával.

Pedagógiai programunk alapgondolatait az „Óvodai nevelés játékkal, mesével” című OKI által minősített, választható program motiválta.

A program sajátossága, hogy a kisgyermekkorhoz méltó, tartalmas elfoglaltságokat, játék-és meseélményeket nyújtson, jó alapot adva a következő érési fok, az iskoláskor eléréséhez.

Testületünk már a 90-es évek óta elkötelezte magát e gyermekközpontú nevelési program mellett, és ennek szellemében tevékenykedett, majd elkészítette saját programját a „HOP a holnapért” címmel. Az eltelt évek nevelési tapasztalatait áttekintve, a helyi sajátosságokat és igényeket figyelembe véve dolgoztuk át programunkat. Nevelőtestületünk tagjainak együttműködése és a folyamatos fejlesztés, innováció eredményeként született meg a *Csillagvirág Óvoda Pedagógiai Programja*, amely a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira épít.

Jelen módosítást jogszabályváltozás teszi indokolttá.

Pedagógiai programunk biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesülnek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Bízunk benne, hogy aki ezt a programot elolvassa, abban hamar kialakul a kép óvodánkról.

Felfogásunk szerint a személyiségformálás a családdal együttműködve, megértő, együtt érző nevelői magatartással, a gyermekek szeretetteljes gondozásával, oldott, derűs, családi légkörben valósítható meg. Szándékunk volt egy olyan program létrehozása, amely a szülők támogató, segítő bizalmát bírja.

E gondolatokkal ajánlom programunkat az óvodában folyó nevelőmunka iránt érdeklődőknek, különösképpen a bennünket felkereső szülőknek, akik ránk bizzák gyermeküket.

Köszönet a program minden közreműködőjének!

Nemesvámos, 2022. szeptember 1.

Putz Andrea
intézményvezető

II. NEVELÉSI KONCEPCIÓ, FELFOGÁS

1. Pedagógiai alapelvek

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszik.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

2. Óvodai nevelésünk alapelvei

Olyan óvodai légkört teremtünk, ahol a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Óvodai nevelésünkkel lehetővé tesszük, és segítjük a gyermeki szükséglet kielégítését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

A nevelésünk során alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak, melyek segítségével gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó, állandó értékrendű, derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről.

Gyermekek közösségben végezhető sokszínű tevékenységeket biztosítunk, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető *játéokra*.

A tevékenységeken keresztül gondoskodunk az életkornak megfelelő, egyéni képességekhez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről, a gyermeki képességek kibontakoztatásáról.

Biztosítjuk a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi, tárgyi feltételeket.

A nemzetiséghez tartozó gyermek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Tiszteletben tartjuk a gyermek, a szülő, a pedagógus vallási, világnézeti meggyőződését, és lehetővé tesszük, hogy a gyermek, fakultatív hitoktatásban vehessen részt.

Munkánk során különböző – köztük innovatív – pedagógiai törekvéseket, és új, tudományos eredményeket, módszereket alkalmazunk, a folyamatos fejlődés és az élethosszig tartó tanulás jegyében.

Óvodapedagógusaink tudatosan terveznek, pedagógiai terveiket a megvalósítás után rendszeresen elemzik, az elemzés, értékelés tapasztalataiból levonják következtetéseiket, azok későbbi felhasználására.

3. Óvodai nevelésünk célja

Elsődleges célunk az óvodáskorú (2,5) 3 –6, 7 (8) éves gyermek sokoldalú harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, hátrányok csökkentése.

A családokkal együttműködő, szeretetteljes nevelés, a gyermeki közösségben együtt átélt, sokszínű tevékenységeken keresztül a szellemi, erkölcsi, biológiai fejlődés elősegítése az életkori, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

A kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésük elősegítése.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermek fejlődésének támogatása, differenciált fejlesztése, különös figyelemmel a hátrányos helyzetű, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése során.

A természeti, és társadalmi környezetünk nyújtotta lehetőségek megismertetése, és a gyermek önmagához, és e környezethez való viszonyának megalapozása.

Pedagógiai tevékenységrendszerünkön és a gyermek tárgyi környezetén keresztül környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.

Nemzeti kulturális hagyományaink alapjainak átörökítése, a magyarságtudat megalapozása, hazaszeretetre nevelés.

A más nemzetiségű gyermekek óvodai nevelésében a társadalmi integráció lehetőségének biztosítása.

Minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelés biztosítása, a meglévő hátrányok csökkentése, az előítéletek kibontakozásának megelőzésével.

4. Gyermek kép

„A gyermekben érlelődik a jövő...”- írta Hermann Alice, s hogyan alapozzuk meg ezt a „jövőt”, az rajtunk is múlik, hiszen a gyermek olyan amilyen a felnőtt világ alakítja.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik, mint a szivárvány, sokszínűek, mégis egyediek. Akik gyermekként, és majdan felnőttként is vidámak, boldogok, és bátran kipróbálják a bennük szunnyadó ezernyi lehetőséget, kezdeményezők, és kreatívak.

Az olthatatlan kíváncsiságuk vezeti megismerésüket, kitartásuk segíti sikereiket, nyitottak, a környezetükre érzékeny gyerekek, akik tudnak szeretetet adni és kapni.

Gyermekképünk alapját adja, az a felfogásmód, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre, akinek fejlődése önmagához viszonyítva mérhető.

5. Óvodakép – jövőkép

Arra törekszünk, hogy óvodánk légköre meleg, családias, szeretetteljes legyen, biztonságot, harmóniát tükrözzön. Mindezek megvalósításához rugalmas időkeretbe ágyazott, komplex tevékenységeket szervezünk, ezzel is gazdagítva a gyermekek óvodai mindennapjait.

Óvodaképünk abból indul ki, hogy az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, melyet kiegészít az óvoda.

A gyermekben érlelődő jövő megteremtéséhez szereteten alapuló, meghitt, befogadó óvodai környezetet kívánunk kialakítani, amelyben:

- a pedagógiai tevékenységrendszer és a tárgyi környezet biztosítja a gyermek fejlődésének, nevelésének legmegfelelőbb feltételeit
- az óvoda tárgyi környezete és nevelése segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását
- minden gyermek számára biztosított az egyenlő hozzáférés, személyiségének fejlődése érdekében
- a gyermek biztonságban érzi magát, tudja, hogy figyelnek rá
- boldog gyermekként élhet, fejlődhet társai között
- közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését, a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételek megteremtődését
- biztosítjuk a lassú átmenetet az iskolai oktatásba, az erre történő felkészítésre, a gyermekek képességeinek kibontakoztatására, a gyermekek értékelésére, az egyéni tanulásra és fejlesztési lehetőségeket a tehetséggondozására, a hátrányos helyzetű gyermekek támogatására
- tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, törekedünk a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontására
- lehetősége van a gyermeknek játék során a kipróbálásra, önállóságra, elvonulásra, alkalmazkodásra
- nem sürgetjük a gyermeket, hanem kivárjuk, segítjük egyéni fejlődését
- figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságait, eltérő fejlődési ütemüket
- figyelemmel kísérjük otthonról hozott szokásaikat, ismereteiket, egyéni adottságaikat
- az óvodapedagógusok naponta szeretettel várják játékkal, mesével, érdekes tevékenységekkel a gyermekeket
- pedagógiai tevékenységünk és tárgyi környezetünk eredményeként az óvodás kor végére a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei
- megvalósítjuk azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.
- a vezető a jövőkép megfogalmazása során figyelembe veszi az intézmény külső és belső környezetét, a folyamatban lévő és várható változásokat. Szervezi és irányítja az

intézmény jövőképe, értékrendjének, pedagógiai és nevelési elveinek megismerését és tanulási-tanítási folyamatokba épülését

Feladataink:

- a gyermekek feltétel nélküli szeretete, elfogadása, tisztelete, megbecsülése
- az egyéni sajátosságokhoz igazodó differenciált fejlesztése
- a gyermeki szükségletek kielégítése
- érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása
- testi-szociális, értelmi képességek egyéni-és életkor specifikus alakítása
- a szabad játék alatt sokszínű tevékenység biztosítása
- egyéni képességeikhez igazodó műveltségterületek közvetítése
- személyi, tárgyi környezet biztosítása
- a környező világ összetett folyamatainak megértése és a környezettudatos magatartás kialakítása
- együttműködő képesség, tolerancia, társas kapcsolatok alakítása
- a családban kialakult kulturális és világnézeti hagyományok figyelembevétele
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében feladataink:

- esélyegyenlőség
- személyre szabott fejlesztés biztosítása szakember segítségével az illetékes Szakértői Bizottság véleménye alapján
- a kiemelkedő képességek erősítése, ezáltal a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítására való törekvés
- a gyermekek fejlődési üteméhez igazodó elvárások,
- a fejlesztés ne terhelje túl a sajátos nevelési igényű gyermeket

6. Pedagóguskép

A nevelőmunka kulcsszereplője a pedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. A pedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára, éppen ezért a pedagógusi tevékenységek és a nevelő- és oktatómunkát közvetlenül segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A pedagógus, mint modell:

- hiteles
- megjelenésében igényes

- nyugalmat, elfogadást, megértést, szeretet, vidámságot árasztó
- a gyermekek adottságaiból eredő különbözőséget tiszteletben tartó, toleráns
- az átlagtól eltérő képességek és személyiségvonások problémáit felismerő, szükség szerint segítséget nyújtó
- személyes érzelmi kötődések kialakulásának és megerősödésének elősegítésével, az ellentétek okainak felderítésével megoldási eljárásokat kereső
- példa értékű a kommunikációja, bánásmódja, viselkedése

Értékeink:

- A pedagógiai folyamatokat figyelemmel kísérjük, tudatosan tervezzük, hosszútávon átgondoljuk azok hatásait és az elért eredményeket elemezve képesek vagyunk a változtatásra, korrekcióra.
- A csoportunkba járó gyermekek egyéni képességeit, igényeit figyelembe véve, differenciáltan fejlesztjük, előnyben részesítjük a megtapasztaláson alapuló módszereket. Felhasználjuk a szabad játék nyújtotta lehetőségeket a gyermekek fejlesztése érdekében.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gyermekcsoportban történő nevelését, fejlesztését tervezetten valósítjuk meg, folyamatosan képezzük magunkat ennek érdekében is. Szeretettel neveljük őket.
- A csoport szokás- és szabályrendszerét az óvoda értékrendjéhez igazodva alakítjuk ki, figyelve a magyar nemzeti értékek beépítésére is.
- Inkluzív, előítéletektől mentes viselkedésünkkel mutatunk példát annak érdekében, hogy a gyermekek megértsék és elfogadják, hogy az emberek különböznek egymástól (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, multikulturalizmus).
- A gyermekcsoportot közösséggé fejlesztjük.
- A szülőkkel – a gyermekek fejlesztése érdekében – együttműködünk, együttműködésünk a kölcsönös tiszteleten alapul.
- A csoportunkba járó gyermekeket megismerjük, fejlődésüket nyomon követjük, elemezzük, értékeljük, és ezt írásban rögzítjük.
- Kommunikációnk példamutató mind a gyermekek, mind munkatársaink, mind a szülők irányában, melyet tisztelet és együttműködési szándék jellemez. Szakmai kommunikációnkban is tisztában vagyunk az etikai szabályokkal, saját hatáskörünkkel.
- Munkánkat szakmai elkötelezettség, önállóság jellemzi, örömmel tanulunk egymástól is.
- A mindennapokban derűt, kedvességet, nyugalmat árasztunk egyéniségünkkel, személyiségünkkel összhangban.
- Törekszünk a pedagógusok előmeneteli rendszeréhez kapcsolódó ellenőrzési/önértékelési folyamatokban előírt elvárásokhoz való igazodásra, a megjelölt kompetenciák fejlesztésére.
- Folyamatosan képezzük önmagukat, hogy a társadalmi, szakmai elvárásoknak és belülről fakadó szakmai kultúránknak megfeleljünk.

III. Óvodai nevelésünk feladatai

Óvodai nevelésünk feladata a gyermek testi és lelki szükségleteinek a kielégítése, fejlődési jellemzői, aktuális fejlettségi szintje és az előzetes, más forrásból (család, bölcsőde) származó tudásának, tapasztalatainak felhasználásával.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Feladataink:

- a célok eléréséhez szükséges feltételek biztosítása
- a fejlesztés tartalmának az egyén fejlődéséhez igazodó tervezése, alakítása
- a személyiség teljes megismerésére törekvés az optimális fejlesztés érdekében
- az esélyegyenlőség biztosítása minden gyermek számára
- a nevelés - oktatás színvonalának folyamatos fejlesztése a külső és belső igények, a változások figyelembe vételével

1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermek egészségének megőrzése, megóvása az egészséges életvitel igényeinek alakítása, testi fejlődésük elősegítése a gondozással és a mozgásigényük kielégítésével.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. (ONAP)

Egészségfejlesztési feladataink:

- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos mozgás lehetőségének biztosítása
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a viselkedési függőségek, a bántalmazás megelőzése
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

Az egészségmegőrzés keretében csoportjaink részére, szószobai játék és foglalkozások lehetőségét biztosítjuk.

Óvodánk Egészségfejlesztési programja Pedagógiai programunk 2. számú mellékletét képezi.

Nevelési területek:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos mozgás
- lelki egészség fejlesztése
- bántalmazás megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- személyi higiéné
- környezettudatos magatartás megalapozása

Egészséges táplálkozás

A gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. A növekedés, fejlődés, az egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés egyik legfontosabb tényezője az egészséges táplálkozás. A felnőttkori szokásokat a gyermekkori minták és hatások határozzák meg. Ezért különösen fontos a nevelő hatású, az esetlegesen nem megfelelő otthoni táplálkozási szokásokat is ellensúlyozó, az életkori szükségleteket kielégítő étkeztetés.

Főző konyhánkon keresztül biztosítjuk a tízórait, ebédet, uzsonnát. Szakember bevonásával figyelünk a gyermekek élettani szükségletének megfelelő minőségű és tápértékű étkezések biztosítására. Különösen fontos a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telített

zsír – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a gyermekek ösztönzése a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására.

A tízórai a gyermekek érkezéséhez, és egyéni igényeihez igazodva folyamatos. Az ebéd kötött időpontú, az uzsonna a gyermekek egyéni alvásigényéből, ébredési idejéből adódóan folyamatos.

Az étkezések önkiszolgálásra épülnek, az ebédnél a közösségért végzett, önkéntes segítő szerep örömeinek átélésére nyílik mód.

Kulturált, önálló étkezésre szoktatjuk gyermekeinket. Az ízléses asztal terítésére, az evőeszközök, szalvéta használatára, kancsóból való töltés önállóságára, az asztalnál illő viselkedésre neveljük őket.

Figyelemmel vagyunk a gyermek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban jelentkező egyéni igényekre. Az ételek kóstolását ösztönözzük, de nem kényszerítjük.

Törekszünk a családokkal való szoros együttműködésre, a családok szemléletváltásának segítésére, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

Szülői igény alapján tanácsadást szervezünk számukra, egyéni és csoportos formában.

Mindennapos mozgás

A mindennapos mozgás által olyan napirendhez szoktatjuk az óvodáskorú gyermeket, melyben a mozgás, testedzés természetes. A spontán, játékba ágyazott mozgástevékenységekre, az egészségfejlesztő testmozgásra minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk az óvodai élet minden napján, figyelembe véve az egyéni képességeket és szükségleteket.

A rendszeres mozgás segíti a koordinációs képességek, a testtudat fejlesztését (testkép és testfogalom, testséma), mozgás összerendezését, az alakmozgások koordinációjának javítását, valamint a szem – kéz koordinációját.

Csoportjaink számára heti egy alkalommal kötött keretű játékos mozgást, továbbá tartás javító-lábboltozat erősítő gyakorlatokat szervezünk a tornaszobában.

Valamennyi csoportban mindennapos mozgást, tartás javító-lábboltozat erősítő gyakorlatokat szervezünk. A szervezett mozgás maximális ideje 10-15 perc.

Feladatunk a gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása.

Naponkénti rendszerességgel a lehető legtöbb időt a szabad levegőn töltjük, szabad és irányított játékkal, mozgással, esetenként sétával, kirándulással.

Lelki egészség fejlesztése

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek, környezetéhez történő alkalmazkodást és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A gyermekek testi szükségletei mellett, alapvető feladatunk a gyermek lelki szükségleteinek kielégítése is. Az óvodás kor az intenzív érzelmek időszaka, ezért fontos a lelki biztonság megteremtése.

Az óvodapedagógus feladata felismerni és megoldást keresni az esetlegesen fellépő szorongás, az önbecsülés hiánya, a konfliktusok kialakulása, vagy azok rendszeres kerülése, negatív énkép esetén. Kiemelt feladataink közé tartozik megvédeni a gyermeket a testi és lelki erőszakkal szemben.

A gyermek lelki fejlődésének fontos része a szocializációs érettség, melynek egyik formálója a gyermekközösség. Lényeges a társas beilleszkedés (integráció) segítése.

A gyermek testi, lelki, szociális egészségének gondozása érdekében nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítására, a biztonságot nyújtó bizalmi kapcsolat kialakítására törekszünk.

Hozzájárul a gyermek lelki egészségéhez az élettani szükségleteit figyelembe vevő, rugalmasan szervezett óvodai életrendünk, napi életritmusunk.

Gondot fordítunk a nyugodt pihenés feltételeinek megteremtésére a zavaró belső, külső ingerek megszüntetésére. Ezért óvodapedagógusaink mesével és dúdolgatással segítik a nyugalom kialakulását. Az otthon biztonságát idéző személyes tárgyaikat maguk mellé vehetik a gyermekek.

Tekintettel vagyunk a gyermekek életkori különbségeiből adódó eltérő alvásiigényükre. A nagyobb gyerekek, korábban felébredők folyamatosan kelhetnek.

Feladataink:

- az egészséges napirend kialakítása
- a hibás viselkedési módok kezelése
- a stressz hatások kompenzálása
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, segítség kérése az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberektől
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermek vonatkozásában

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Feladatunk minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Így az óvoda rendezvényein is tilos a dohányzás és alkoholfogyasztás szülő és óvodai alkalmazott részére.

A dohányzás megelőzést szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

A dohányzás megelőzésére nevelésnek egyik eszköze a mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja, a nem-dohányzó magatartás előnyeit, másik eszköze lehet a játék és a szabad beszélgetések. Óvodánk csatlakozott a „Dohányzás vagy egészség” országos óvodai prevenciós programhoz.

Egészség hetünk és a védőnői egészség megőrzési program keretein belül a függőség káros hatásaira is felhívjuk a gyermekek figyelmét.

Bántalmazás megelőzése

Gyermekbántalmazás a **WHO definíciója szerint:** „A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Fontos megkülönböztetni a bántás és a bántalmazás fogalmát. A bántalmazás folyamatos és rendszeres bántást jelent, melynek jelei a gyermek viselkedésében és egészségében is megmutatkoznak.

Lelki bántalmazás kategóriájába sorolható a kiabálás, trágár beszéd, ha a szülő hangsúlyozza, hogy a gyermeket nem szereti, nem akarta, a mások, vagy a szülő előtti megalázás, megszégyenítés, büntudatkeltés. Ilyen esetekben is lényeges az óvodapedagógus közbelépése. Odafigyelést és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget.

A pedagógus szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat segíti.

Az óvodapedagógus kötelessége, hogy részt vegyen a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi jelzőrendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a Család-és Gyermekjóléti Szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, és családgondozó személyéről valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Legfontosabb a balesetek bekövetkezésének megelőzése. A balesetekkel, azok megelőzésével, elsősegélynyújtással kapcsolatos ismereteket a külső világ tevékeny megismerése keretein belül adjuk át a gyermekeknek. Fontos, hogy a gyermekek felismerjék, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők. A gyermekeknek tudniuk kell, hogy mi a teendőjük baleset esetén - segítséget hívni, felnőtteknek szólni.

Baleset megelőzéssel kapcsolatos kiemelt témáink a közlekedési szabályok megismerése és betartása, baleseti lehetőségek, baleseti veszélyforrások (vegyszerek, gyógyszerek, tűz) az óvodában, játszótéren, otthon a háztartásban.

Feladataink:

- biztonságos környezet kialakítása, amelyben a gyermek óvodai élete kockázatmentes
- példamutató magatartás az egészséget óvó életmódra
- játékos tevékenységek tervezése, szervezése a témával kapcsolatban
- baleset esetén szükség szerint orvos, mentő hívása, a szülő és az intézményvezető azonnali értesítése
- kisebb balesetek esetén elsősegély nyújtása

A környezetünkben észlelt veszélyforrásokról azonnal értesítjük az illetékes szerveket. Az SZMSZ tartalmazza az esetlegesen előforduló balesetek esetén a teendőket.

Személyi higiéné

Személyi higiéné az egyénre vonatkoztatott, életkori sajátosságoknak megfelelő helyes egészségügyi szokások összessége. Az egészség egyik feltétele a tisztaság.

Az egészséges életmódra nevelés szerves része a testápolási szokások, megfelelő öltözködés elsajátítása, a gyermekek tisztaság igényének kialakítása.

A testápolás intim mozzanatai, a felnőttektől bensőséges kapcsolatot igényelnek. Feladatunk az egyéni fejlettség, és szokások megismerése. A család és az óvoda közötti szokások összehangolása.

Az egészségvédő szokások kialakításhoz tartozik az étkezések előtti kézmosás, a WC használat előtti és utáni kézmosás, a kulturált WC használat, a körömkefe használata, a törölközővel való bánás, az ebéd utáni fogmosás, fésülködés. A helyes orrfújás, a papírzsebkendő, a szalvéta és a WC papír helyes használatának kialakítása.

Fokozatosan szoktatjuk a gyermeket a személyükkel, ruházatukkal, tárgyaikkal, környezetükkel kapcsolatos rendre, tisztaságra. Saját tárgyaik megismerésére és önálló használatára. Segítjük, hogy elsajátítsák az eszközök használatát, ruházatuk rendben és tisztántartását, megóvását. A hulladékgyűjtő használatát a csoportszobában és a szabadban, a lábtörlő használatát. E nevelési folyamatban figyelünk, a célszerű mozdulatok, technikák megmutatására, és a gyermekek önállóságának fokozására.

Az időjárásnak, hőmérsékletnek megfelelő **öltözködéssel** védjük a gyermek egészségét.

Megtanítjuk az öltözködés helyes sorrendjét, a ruhájuk, cipőjük önálló fel és levételét, rendben való helyretételét, tisztítását, a gombolást, fűzést, kötést. Az öltözéssel fejlesztjük ízlésüket.

A gondozási tevékenységek folyamatában figyelünk a gyermekekkel való folyamatos kommunikációra az egyéni igények megismerése érdekében.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körbevevő természeti és társadalmi környezet minősége.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítására, a környezettudatos magatartás megalapozására és megóvására Zöld óvodaként fokozott figyelmet fordítunk.

Fontos, hogy a gyermek pozitívan viszonyuljon az őt körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez, szokásává váljon a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás.

Fontos, hogy a környezettudatos szemléletmód a gyermek természetes részévé váljon, ennek érdekében különböző tevékenységeket építünk be óvodai nevelésünk mindennapjaiba, kihasználva a komplexitás lehetőségeit:

- hulladékgazdálkodás (szelektív gyűjtés, komposztáló működtetése, esővízgyűjtő használata, papírgyűjtés megszervezése)
- takarékoskodás az energiával (villany, fűtés)
- takarékoskodás az ivóvízzel
- kulturált környezet kialakítása és megőrzése
- kertünk gondozása
- madárbarát óvodaként, a madáretetők, madáritatók gondozása, fejlesztése
- egészséges étkezés igényének alakítása
- környezetbarát tisztítószeres, játékok és munkaeszközök előnyben részesítése
- a zöld jeles napok megünneplése
- a családok bevonása tevékenységeinkbe (elemgyűjtés, óvoda szépítése, papírgyűjtés, kertgondozás)
- egészségvédő programok szervezése a gyermekeknek és családjuknak

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek érzelem vezérelt, ami kihat magatartására is, ezért különös jelentőségű, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik őt. Az óvodába lépés időszakában a gyermekekkel való közvetlen kontaktus, és a családdal való együttműködés segíti a beszoktatást. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodai környezettel, társaikkal, és az óvónőkkal. Ez az átmeneti időszak a szülő jelenlétében addig tart, míg a gyermeknek erre szüksége van. A család érzelmi biztonságából közösségbe kerülő gyermek könnyebben találja meg helyét új környezetében, fokozatos beszoktatással.

Az óvodás évek folyamán fejleszteni kell a szeretet és kötődés képességét, a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzését, az élménybefogadás képességét, az ösztön és az érzelem irányítását, valamint szükség van a keletkezett érzelmi zavarok tompítására, leépítésére.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, állandó értékrendű, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítása, a gyermek-felnőtt és a gyermekek egymás közötti pozitív kapcsolatának fejlesztése már az óvodába lépéstől.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, gyermek – gyermek valamint az óvodai alkalmazottak közötti pozitív érzelmi attitűd megteremtése.
- A társakhoz való kötődések megszilárdulásának támogatása.
- A gyermekek életének céltudatos megszervezése a megfelelő napirend kialakításával.
- A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének, én tudat alakulásának, önkifejező és önérvényesítő törekvésének segítése.
- Az emberek különbözőségének elfogadására, megértésére, toleranciára nevelés.
- A szocializáció szempontjából lényeges, a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása.
- A gyermek segítése nyitottságára, rácsodálkozási képességére építve, szűkebb, tágabb környezetének megismerésében, a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alakításában, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre mindezen értékek megbecsülésére.
- Hagyományok, ünnepek közös tevékenységével a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelése
- A szokások megerősítésével, érzelmi motivációs hatásokkal, és komplex tevékenységi rendszerrel az értékek belsővé válásának elősegítése
- Modell értékű kommunikáció, viselkedés- és bánásmód az óvodapedagógusok és az óvoda alkalmazottai részéről

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetében szükség szerint, különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberekkel

Az elmúlt évtizedek kutatásai egyre hangsúlyosabban bizonyítják, hogy az érzelmi intelligencia fejlesztése ugyanolyan fontos, mint az értelmi intelligencia fejlesztése. Emellett egyre több figyelmet fordítunk a lelki egészség megőrzésére is.

A megfelelő érzelmi nevelés megalapozza a gyermek reális önértékelését, a sikerek és kudarcok feldolgozásának képességét, az együttműködésre, elfogadásra való képességet, az egyes közösségekbe való beilleszkedést, növeli önbizalmát, támogatja a lelki egészség megőrzését.

Óvodánk nagyon fontosnak tartja mind az érzelmi nevelést, mind a lelki egészség megőrzését, nem csak a gyermekek, de az intézmény dolgozói számára is. A megfelelő színvonalon történő fejlesztéshez, fejlődéshez elengedhetetlenek a szakmailag megalapozott segédanyagok, tevékenységleírások, képzések, programok. Az egyik ilyen lehetőség a Boldogságóra program, melyhez óvodánk is csatlakozott. Több pedagógusunk is vállalta, hogy csoportjában bevezeti ezt a programot.

Intézményünk 2022-ben elnyerte a Boldog Óvoda címet.

A Boldogságóra program¹ lényege:

A Jobb Veled a Világ Alapítvány Boldogságóra programja a pozitív pszichológia kutatási eredményeire épített élménypedagógiai módszertan, ami mind a pedagógusok, mind a gyermekek lelki jóllétével foglalkozik, sőt a szülők bevonására is lehetőséget nyújt!

A program a nevelési év során olyan témákat dolgoz fel, mint az optimizmus, hála, társas kapcsolatok, jó cselekedetek, célok kitűzése és elérése, megküzdési stratégiák, apró örömök, megbocsátás, testmozgás, fenntarthatóság, amely segíti a gyerekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben és fejleszti a lelki egészségük megőrzését szolgáló kompetenciáikat.

A boldogságórák nem egy problémamentes életmodellt kínálnak, hanem segít szembe nézni a kihívásokkal, felruház olyan képességekkel, készségekkel, amelyek révén könnyebb leküzdeni a problémákat. Emellett lehetőséget ad a testi-lelki egészség megtartásához szükséges tényezők tanulmányozására és tudatosítására.

¹ www.boldogsagora.hu/tajekoztato

3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés kiemelt jelentőségű óvodai nevelőtevékenységünkben.

A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. A folyamatos, minden tevékenységet kísérő beszéd segíti a gyermek biztonságérzetének erősödését, így bővül tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédképessége, szókincse, anyanyelvi kultúrája.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladatunk, kihasználva a komplexitásban rejlő lehetőségeket.

Feladataink:

- Az óvodai nevelő tevékenység egészében az anyanyelv fejlesztése, a beszélő környezet, a kommunikáció különböző formáinak alakítása. Különösen az anyanyelv megbecsülésére, ismeretére, szeretetére nevelés közben, a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések kielégítése.
- A kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése.
- Minta nyújtása óvodapedagógusok példamutató, tiszta beszéde, hiteles kommunikációja révén.
- Beszédeszlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése, folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőképesség kialakítása.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével a gyermek kíváncsiságára, tapasztalataira, élményeire építve, változatos tevékenységek biztosításával további tapasztalatszerzés biztosítása az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek meglévő tapasztalatainak, élményeinek, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, alkotó képességének fejlesztése.
- Lehetőség biztosítása minden nap a mesehallgatásra, amely során előnyben részesítjük a fejből mesélést.
- Együttműködés a szülőkkel, fejlesztőpedagógussal, logopédussal, munkatársakkal.
- A gyermek személyiségfejlődésének segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel.
- Az egyéni képességeknek megfelelő, differenciált foglalkozás a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és kiemelkedően fejlett gyermekekkel.
- Értelmi képességeinek fejlesztése különösen a képzelet, a kreativitás, és az alkotó képesség fejlődésének elősegítése, ösztönző környezet biztosításával.

Az értelmi nevelés egyrészt az érzékszervek, észlelési képességek segítségével, másrészt a tapasztalat, a gondolkodás útján bővíti a gyermek ismereteit, fejleszti a kreativitását, alakítja a megismerő kognitív képességeit. Mindezek eredményeként jellemzővé válik:

- az egyre pontosabb, valósághű észlelés
- a figyelem-összpontosításra való képesség
- a valósághoz közelítő képzeleti működés
- a reproductív emlékezet
- a problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- az alakuló fogalmi gondolkodás

Feladataink:

- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása
- Megfelelő mennyiségű és minőségű segítség nyújtása a gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerében
- A tanulási folyamat segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Az óvoda személyi feltételei

Az óvoda dolgozói	Fő	Egyéb képesítések
Felsőfokú, végzettségű, főállású óvodapedagógus	8	3 fő közoktatási vezető szakvizsga 2 fő mentor pedagógus szakvizsga 1 fő tanügyigazgatási szakértő szakvizsga 1 fő csecsemő-és gyermekgondozó, nevelő képesítés 1 fő tanítói végzettség
Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő fő állású alkalmazottak: dajka (csoportonként 1)	4	4 fő dajka képesítés
Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő fő állású alkalmazott: pedagógiai asszisztens (2 óvodai csoportként 1)	2	2 fő pedagógiai asszisztens képesítés
Nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő fő állású alkalmazott: óvodatitkár	1	1 fő
Megbízási szerződés keretében foglalkoztatott, nevelő-fejlesztő munkát, SNI-s gyermekek fejlesztését végző felsőfokú végzettségűek	1 logopédus (heti 3 óra) 1 fejlesztő- pedagógus (heti 10 óra)	1 fő gyógypedagógus, logopédus végzettség 1 fő fejlesztőpedagógus, gyógytornász végzettség
Élelmezésvezető	1	1 fő szakképesítéssel rendelkező
Szakács	3	3 fő szakképesítéssel rendelkező
Konyhai kisegítő	3	3 fő
Shak és egészségügyi szolgálat külső szakemberei	1	1 óvoda orvos, 1 védőnő, 1 családgyondozó, 1 óvodai szociális segítő

Az óvoda szerkezete:

	Csoport neve	Csoport összetétele	Csoport létszáma
1.	Maci	vegyes életkorú	25/30
2.	Csicsergő	vegyes életkorú	25/30
3.	Csiga-biga	vegyes életkorú	25/30
4.	Katica	vegyes életkorú	25/30

Óvodánkban, a négy csoportban nyolc óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, aki a fejlesztő, iskola-előkészítő és kifejezetten nevelési jellegű foglalkozások teljes időtartamában jelen van.

A gyermekcsoportokban két állandó óvodapedagógus és egy szakképzett dajka dolgozik együtt. A csoportban zajló munkát pavilononként egy pedagógiai asszisztens is segíti.

Eredményes nevelésünk záloga az óvodapedagógus és az alkalmazottak összehangolt munkája.

1 fő gyógypedagógiai asszisztens segíti, határozott idejű szerződés keretében, a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek ellátását.

1 fő logopédus segíti a beszédfigyelmet, akadályozott beszédfejlődésű, sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését, fejlesztését. Egyéb sajátos nevelési igény esetén az EGYMI által delegált szakemberek végzik a gyermek speciális fejlesztését, a Szakértői Bizottság székértői véleménye alapján.

A nevelés személyi feltételei jók, nemcsak a köznevelési törvény előírásainak megfelelőek, hanem a fenntartó támogatásának köszönhetően, plusz egy pedagógiai asszisztens és egy fejlesztőpedagógus segíti pedagógiai programunk eredményes megvalósítását.

Nevelési programunk eredményes megvalósítása nagyban függ az óvodapedagógusok szakmai felkészültségén, emberi kvalitásán. Ezért elvárjuk, hogy megőrizzék gondolkodásuk nyitottságát, ismerjék és gyakorolják az önművelés módszereit. Gondot fordítsanak gyermeklélektani ismereteik fejlesztésére, a gyerekekről való tudásuk gyarapítására, módszertani ismereteik bővítésére, megújítására.

Pedagógusaink igénylik a rendszeres szakmai visszajelzést, ennek érdekében nyílt napot, hospitálást tartanak. Nyitottak a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, az önértékelés eredményeire, felhasználják őket szakmai fejlődésük érdekében.

Óvodai nevelésünk erőssége a megújulni képes nevelői és alkalmazotti közösség.

Az intézmény szerkezeténél fogva kis és családi hangulatú óvoda, amely átlátható, emberléptékű gyermek – szülő- és pedagógus számára. Óvodapedagógusaink egy része, régóta együtt dolgozó, összeszokott nevelőtestületet alkot, akik tapasztalatukkal segítik az újonnan érkező kollégák beilleszkedését, melyet támogat a dajkák, pedagógiai asszisztensek, konyhai dolgozók gyermekekért végzett együttes munkája.

Helyzetünket, és lehetőségeinket elemezve, hasznosnak és fontosnak tartjuk ismereteink folyamatos bővítését a nevelési céljaink eredményesebb megvalósítása érdekében. A sajátos nevelési igényű gyermekek, és a szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek fejlődésének segítését, differenciált fejlesztését.

Az óvodai élet hatékonyabb szervezése érdekében lényegesnek tartjuk, hogy elsajátítsuk a három évnél fiatalabb gyermekek gondozásához szükséges alapismereteket is.

A korszerű pedagógiai módszerek megismerését feladatunknak tekintjük.

A játék hátterének fejlesztése a szabad választás, döntés lehetőségeinek, a gyermek önérvényesítésének, önállóságának biztosításához fejlődéslélektani és módszertani ismereteink bővítését. Továbbá a gyermekek egyéni tapasztalatszerzésének támogatása, a tapasztaláson alapuló megismerési folyamatok, a környezettudatos magatartás, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása érdekében a megújulást.

Óvodapedagógusaink vonzódnak a természetes anyagok iránt, szívesen barkácsolnak. Az ábrázolás, kézimunka területén kreatívak, ötletgazdagok. Érdeklődnek a népszokások, és hagyományok iránt. Érdeklődésüket, és a falusi környezet nyújtotta lehetőségeket jobban kihasználva nevelőtestületünk ismereteit folyamatosan bővítjük e területeken is.

A néphagyományok tanulmányozásával, a jeles napok hagyományaival tovább gazdagíthatjuk óvodai nevelésünket. A szülői visszajelzések is azt mutatják, hogy globalizált világunkban, a hagyományok ápolását fontosnak érzik.

Az esetlegesen óvodánkba érkező, más nemzetiséghez tartozó családok gyermekeinek nevelése során feladatunknak tekintjük kultúrájuk megismerését, ezzel segítve a társadalmi integráció támogatását.

Az óvodapedagógus rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről és tudatosan alkalmazza is azokat.

Lehetőségeihez mértén részt vesz online megvalósuló szakmai együttműködésekben.

Az óvodapedagógus a foglalkozási, tevékenységi terveibe, ahol erre lehetőség nyílik, beépíti az online információszerzés lehetőségét és a digitális eszközöket. (képek, zenék, filmek, mesék, stb.)

Az intézmény biztosítja pedagógusai számára az IKT eszközöket, és folyamatosan fejleszti az eszközállományt.

A pedagógiai programunk eredményes megvalósításához fontosnak tartjuk a rendszeres megbeszéléseket, információáramlást, egy-egy nevelési terület közös feldolgozását, gyakorlati megvalósulásának vizsgálatát (csoportlátogatások, hospitálások, belső továbbképzések).

A pedagógiai kitekintés érdekében, kapcsolatot tartunk a környező kistélepek óvodáival.

A „megújulni tudó” tudás érdekében minden lehetőséget megragadunk szakmai ismereteink frissítése, a korszerű elvek, módszerek érvényesítése érdekében. A szakmai kapcsolatok működtetése, kiemelkedő gyakorlatok bemutatása, egyéni értékek kiemelése, tapasztalatok továbbadása az önképzés, pedagógus továbbképzés, szakmai fórumokkal, Zöld Óvoda bázis intézményével való kapcsolattartás, intézményen belüli, és kívüli látogatások során.

Fontosnak tartjuk a továbbképzéseken megszerzett tudás átadását, valamint, hogy pedagógusaink bekapcsolódjanak intézményi innovációba, pályázatokba, kutatásba.

Pedagógusaink tisztában vannak szakmai felkészültségükkel, személyiségük sajátosságaival, és képesek alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.

Nevelési szemléletünk alapja, a befogadó szereteten alapuló magatartás. Ezt a szemléletet a gyermekkel foglalkozó valamennyi felnőttől elvárjuk. A dajkai tevékenységnél fontosnak tartjuk a nevelőmunkát segítő, csendesen tevékenykedő, gondoskodó magatartást.

Mindegyik dajkánk és pedagógiai asszisztensünk szakképzett. Eredményesebb nevelésünk érdekében feladatunknak tartjuk, hogy óvodai alapidokumentumainkat ők is megismerjék, a gondozási és gyermek fejlődésével kapcsolatos tudásukat, egészségmegőrző ismereteiket bővítsék. Szakmai tudásuk bővítésére az önképzésen kívül, a belső továbbképzések és a szakmai konferenciákon való részvétel nyújtanak lehetőséget.

Az egészségnevelési feladataink megvalósításában támogatóink a konyhán dolgozó munkatársaink is.

Óvodatitkárunk vezeti az ételmezéssel kapcsolatos nyilvántartásokat, ellátja a pénzügyi feladatokat, részt vesz az intézmény teljes ügyviteli teendőiben az intézményvezető irányításával.

Az udvarosi teendőket a falugondnokság látja el. Az egyéb feladatokat eseti megbízással vállalkozóknak adjuk ki. Az apró javítási, karbantartási feladatok ellátására szakembert keresünk.

2. Az óvoda tárgyi feltételei

A település Veszprém szomszédságában, a Tapolcai út mellett található 12 km-re a Balatontól. Földrajzi elhelyezkedése szerint a Magas-Bakony és a Balaton-felvidék találkozási pontján fekszik. Elhelyezkedése különleges helyzetet teremt a néprajz, a közlekedés, a gazdálkodás és ipar szempontjából.

A község lakosainak száma közel 3000 fő, fejlett iparral és gazdasággal (14 nagyobb országos és külföldi érdekeltségű) rendelkezik. Történelmi nevezetességét (Baláca Római kori Villagazdaság) szívesen látogatják.

Intézményünk a település központjában található, közel a játszótérhez, az üzletekhez, helyközi közlekedéssel könnyen megközelíthető, amely előnyös a busszal munkába járó családok számára.

Óvodánkat 1975-ben alapították.

Intézményünk 2018 novemberében költözött át jelenlegi, új épületbe, amelyben 4 csoport várja a gyermekeket, szülőket, dolgozókat. Az új óvodaépület a mai kor igényeinek megfelelően, a környezettudatos szemléletmód jegyében épült. Óvodánk **tornaszobával**, fejlesztőszobával, orvosi és elkülönítő helyiséggel, nevelői szobával is rendelkezik. A szülőkkel is nyugodt körülmények között beszélgethetünk, az erre a célra kialakított szülői fogadószobában. Intézményünk étkeztetési feladatait főzőkonyhánk látja el, így a helyi

igények figyelembevételével biztosíthatjuk óvodásainknak az egészséges táplálkozáshoz szükséges napi háromszori étkezést.

A speciális étrendet igénylő gyermekek étkeztetéséről egy közétkeztetéssel foglalkozó cég gondoskodik.

A gyermekek egészségének védelme és betegségmegelőzése érdekében alapítványi támogatással száraz só terápiás helyiséget alakítottunk ki. A **só szobában** 1500 kg parajdi só tömb és somokozó segíti a légúti megbetegedések megelőzését. A helyiségben a beosztás szerinti időben játszhatnak a gyermekek.

Az egészséges életmód alakításának színtere a csoportszoba és kapcsolódó helyiségei, valamint az óvoda udvara.

Óvodánk épületében a helyiségek, padló- és falburkolatai olyan anyagból készültek, amelyek jól tisztíthatók, fertőtleníthetők, nem okoznak allergiás tüneteket.

A **csoportsobák** falai világosak, nagy ablakokkal, amelyek a természetes fény beáramlását, és a folyamatos levegőcserét szolgálják. A csoportokban kialakított fenyő galéria a szabad játék igényéhez igazodó játszó terek kialakítására alkalmas, a teret megbontva, a játékhelyzetek szerint alakítható. (babakonyha, bolt, bábszínház, elkülönült konstruáló játszóhely stb.) A felső szintre felvezető lépcső segíti a gyermekek mozgásának, téri tájékozódásnak fejlődését.

A csoportsobákban nagyméretű tükröt helyeztünk el, amelyben a gyermekek teljes magasságban láthatják magukat a testséma, az én tudat fejlesztése érdekében.

A berendezési tárgyak gyermekléptékűek, esztétikusak, természetes anyagból készültek. A bútorok a gyerekek által könnyen mozgathatók, formai kivitelezésük, elhelyezésük kizárja a balesetveszélyt.

A gyermekek által használt eszközöket, játékokat elérhető magasságú polcokon helyezzük el, így ők is tevélegesen vesznek részt renden tartásukban.

Nevelési feladataink megvalósításához a teret megbontva „kuckósítunk” a játékhoz szükséges tér, szabad mozgás feltételeit biztosítva.

A hagyományos és szükséges berendezések, játékeszközök elhelyezésén túl, külön figyelmet fordítunk a kézműves, az élő, - és természetsarok helyének kialakítására, amely a gyermekek számára is hozzáférhető. Ügyelünk, hogy a természetsarokban elhelyezett növények, kis állatok se betegséget, se allergiát ne okozzanak. A kézműves sarokban elhelyezett eszközök, anyagok - mivel a gyerekek bármikor elővehetik – biztonságosak.

Az **öltözőben** minden gyermek számára külön öltöző szekrényben biztosított a ruhája, cserecipője, tornafelszerelése elhelyezése.

Az öltözőben kifüggesztett, a családoknak szóló információs táblán, az együttnevelés érdekében, folyamatosan tájékoztatjuk őket az egészséges életmód szokásalakításáról, rendezvényekről, programokról, információkról (étlap, szülői értekezletek, kirándulások napja).

A **mosdók** biztonságos és higiénikus feltételeket biztosítanak a testápolási szokások alakítására. A WC helyiségekben válaszfallal és függönnyel biztosítjuk az intimitást. A helyiség tisztántartására lehetőleg környezetbarát szereket használunk.

Az óvoda épületét zárt udvar öleli körül.

Az **óvodaudvar** lehetőséget nyújt minden gyermek számára, hogy a szabadlevegőn tartózkodva, kiélhesse mozgás iránti igényét. Elsődleges szempontunk a biztonságos környezet kialakítása, a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítését szolgáló terek, eszközök biztosítása.

Az óvodánk udvara gondozott, változatos felületű: füves, kövezett, a napos és árnyas részek váltakoznak.

A természetes mozgások gyakorlására tágas, füves tér áll a gyermekeink rendelkezésére.

A homokozás a gyermek udvari tevékenységének sorában elsődleges helyet foglal el. A földdel való játék, a homokozás, sarazás, a gyermek elemi, ősi szükséglete. A gyermek egészségének védelmében ügyelünk a homok rendszeres lazításra, locsolásra, cseréjére. A homokozó szélei körülhatároltak, és megoldott az árnyékolása, lefedése.

Szilárd burkolatú **teraszunkat** a gyermekek speciális mozgások gyakorlására használják, pl. labdapattogtató játékok, kerékpározás, rollerezés, stb. Árnyékolásával véd az erős napsugárzás ellen, és megnövelhető a gyerek levegőn tartózkodásának ideje. A fedett tér nem csak mozgásos játékok, hanem kézműves tevékenységek szervezésére is lehetőséget nyújt.

3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodai nevelésünk a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történik, melyet különböző életkorú gyermekeket befogadó, együtt- nevelő, vegyes csoportokban valósítunk meg.

Óvodánkban a gyermekekkel történő fejlesztő, iskola-előkészítő és kifejezetten nevelési jellegű foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodai nevelésünk tervezését a gyermekek megismerését, fejlődésük nyomon követését különböző dokumentumok segítik: **csoportnapló, fejlődés nyomonkövető dokumentum, egyéni fejlesztési terv.** Csoportnaplóinkat digitális formában vezetjük, melyet a nevelési év végén papír alapon is archiválunk.

A gyermekek egyéni fejlődését – a törvényi előírásoknak megfelelően - a fejlődés nyomonkövető dokumentumban rögzítjük, melyhez elengedhetetlen a gyermek megfigyelése, spontán és irányított szempontok alapján szerzett információk rögzítése. Célunk, olyan mérési, értékelési eljárások alkalmazása, amelyek a gyermekek megismerését szolgálják. A reális és szakmailag megalapozott értékelés az alapja a további fejlesztési feladatoknak.

A differenciált egyéni képességfejlesztésnek minden területen érvényesülnie kell, kiemelten a hátrányos helyzetű és a tehetséges gyermekek esetében. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel lehet megsegíteni, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása.

A szülők folyamatos és egyéni tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről.

A csoport előrehaladásának tervezése, értékelése a nevelési folyamat nyomon követése a csoportok szokás- és szabályrendszerének megfigyelése, értékelése, a kapott eredmények összegzése a csoportnaplóban kerül rögzítésre.

A csoporton belüli neveltségi szint személyes megfigyelésen alapul, amely a csoportban dolgozó két óvodapedagógus munkájának megfigyelésére épül.

Vegyes életkorú csoportjainkban a szociális tanulásra gazdagabb lehetőség kínálkozik, a nagyobbak utánzása, modellkövetése, a kisebbekhez való alkalmazkodás során.

Ez a szervezési forma jó hatással van az önállóság fejlődésére, az empátiás képesség alakulására. E forma állandóságot, biztonságot nyújt az életkoruk, vagy a fejlődési ütemük eltérése miatt óvodában maradó gyermekeknek. E családi forma, lehetőséget ad a testvérek, rokonok, ismerősök együttnevelésére és így az óvodánkban töltött idő csoportváltás nélküli, az év vesztes gyermekek számára is.

Óvodai szünetekben lecsökkent gyermeklétszám esetén, összevont csoportban foglalkoztatjuk a gyerekeket.

Programunk kétféle szervezeti formában és időbeosztással valósítható meg, kötött és köteleetlen. Játék, mese folyamatos időben. Játék, mese tíznapos időszakban. Az óvodában mindkét módon dolgozunk.

Fontos, hogy a nevelési stílusban, a műveltségi tartalomban, az elvárható fejlettségi mutatókban, a viselkedés néhány fontos szabályában, és a közös napirendi pontokban megegyezzünk. Az elfoglaltságok konkrét tartalma, sorrendje, szervezeti formája a csoportban dolgozó óvodapedagógusok módszertani szabadsága.

Mindkét szervezeti forma ugyanazon nevelési filozófián alapul, a demokratikus nevelési légkört megteremtve.

Csoportjaink életrendjét a játék folyamatossága, az évszakok adta játék – élmény- és tevékenység lehetőségek kihasználása jellemzi, amit csak a napirend szerinti játékszünetek szakítanak meg.

Nagy időegységekben gondolkodunk. A gyermekek szabad játékára és az óvodapedagógus által felkínált, évszakonkénti négy- öt ötlet, a mintaadó. A játéktémára fordított időtartam nem szakaszolt, hanem folyamatos. Mindenre annyi időt fordítunk, amennyi az alapötletnek és variációinak teljes kijátszásához szükséges.

Napirendünk folyamatossága, rugalmassága biztosítja a párhuzamosan végezhető tevékenységeket, a gyermeki szükségletek kielégítését, és az egyenlő hozzáférést minden gyermek számára. Az időkeretek kialakításánál figyelünk a játék kiemelt szerepére, a gondozás feltételeinek megteremtésére a résztvevő munkatársaink együttműködésével.

Napirend

Időpont		Tevékenység megnevezése
kezdte	vége	
6 ¹⁵	7 ³⁰	Érkezés az óvodába, szabad játék összevont csoportban
7 ³⁰ 8 ⁰⁰	11 ⁴⁵ 9 ⁰⁰	Szabad játék a csoportszobában, vagy az udvaron • testápolás igény és szükség szerint • folyamatos tízórai • szabad és szervezett tevékenységek: - beszélgető kör - a külső világ tevékeny megismerése - verselés, mesélés - mesekör - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - mindennapos mozgás - élményszerző séták, kirándulások - szervezett mozgás a tornaszobában - a beosztás szerinti napon - játék a só szobában - a beosztás szerinti időpontban - logopédiai és fejlesztő foglalkozások - esetenként, szervezett programokon való részvétel
11 ⁴⁵	12 ⁰⁰	Előkészületek az ebédhez, testápolás
12 ⁰⁰	12 ⁴⁵	Ebéd
12 ⁴⁵	13 ⁰⁰	Testápolás, előkészületek a pihenéshez
13 ⁰⁰	14 ⁴⁵	Mese, pihenés
14 ⁴⁵	15 ³⁰	Folyamatos ébredés, testápolás, uzsonna
15 ³⁰	16 ³⁰	Szabad játék a csoportban, vagy a szabadban Külön foglalkozások (pl. hittan) Folyamatos hazamenetel
16 ³⁰	17 ⁰⁰	Szabad játék összevont csoportban, vagy a szabadban Folyamatos hazamenetel

Hetirend

Az óvoda hagyományaira építve, a csoportok és a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével, tudatos tervezéssel, szervezéssel hangoljuk össze a napi és heti tevékenységeinket, melyet a csoportnapló tartalmaz.

A heti rend összeállításának szempontjai:

- változatos tevékenységek kövessék egymást
- hagyományos óvodai tevékenységeinket az évszakok, őselemek, jeles napok (néphagyomány), zöld napok, ünnepeink köré rendezzük
- a témához kapcsolódóan, élménynyújtás, tapasztalatszerzés, kirándulás
- csoportok, tevékenységek, programok összehangolása
- minden tevékenység terület jelenjen meg a hét valamely napján, fő tevékenységként, a célokhoz, feladatokhoz igazodóan, a komplexitás figyelembe vételével

Ünnepek és hagyományok

„Őseink életének jeles napjai az évszakok változásához, a naptári év gazdasági tevékenységeihez, az ember életútjának eseményeihez, az egyházi ünnepekhez kötődtek. Felelevenítésük népi kultúránk, hagyományaink, népszokásaink továbbélését jelenti. Ez nem más, mint „a magyarság tudatalatti elemeinek beültetése, lassú kifejtése” Kodály Zoltán

Óvodai életünket, hagyományainkat, ünnepeinket az évszakok által kínált lehetőségek köré építjük, szervezzük.

Az évszakok ritmikus váltakozását, és hétköznapijainkat az ünnepink tagolják.

Az ünnepeinkre hosszasan készülődünk, az ünnepek képzelet körében játszunk, ismerkedünk a jeles napok szokásaival, mondókás – énekes népi hagyományaival. Az ünnepeket, ünnepi eseményeket úgy szervezzük, hogy azok a gyermeki átélés szempontjából élvezetesekek, örömteliek legyenek.

Alkalmat és lehetőséget teremtünk arra, hogy a szülők részesei lehessenek ünnepeinknek. Tapasztalataink szerint - talán a felgyorsult élettempónak köszönhetően - a hagyományok feledése és ápolásának hiánya indokoltá teszi az ünnepek, néphagyományok óvodai rendezésének szükségességét. Sok gyermek a csoportjával, vagy a nagyobb óvodai közösséggel élheti meg az ünnepi pillanatokat, melyek a hétköznapitól eltérő másfajta viselkedésformát, és annak megfelelő kulturált magatartási szokásokat kíván.

Mihály napi vásár: régi szokás életre keltése játékos formában az óvoda udvarán az óvodapedagógusok, gyerekek, szülők segítségével, melyet hosszas készülődés előz meg. Egykor Mihály napján hajtották be az állatokat a mezőről, és ennek ünneplésére tartották a vásárokat. Az óvodai vásárban petákért vásárolhatnak maguknak a gyermekek a nevelők, szülők által készített ajándéktárgyakból. A „kofák”, a vásári kikiáltó versekkel, mondókákkal kínálják portékájukat. A délután tánccal, műsorral kezdődik és ügyességi játékokkal zárul. A Mihály napi vásárba óvodás gyermekeink családját, a fenntartó és az általános iskola képviselőit, első osztályos tanulóit is szeretettel várjuk.

Mikulás: a Mikulás-várás a titokzatos ajándékozás ideje. Sokat fantáziálunk, beszélgetünk, verselünk, énekelünk. Mikulást játszunk a babáknak, megépítjük a házát, szánkóját. Kifényesítjük cipőinket. Érkezésekor közösen énekelgetünk, zenélünk, vagy az óvodapedagógusok bábszínházában vagyunk. Ha a Mikulás bejön hozzánk megvendégeljük, ha nem akkor a függöny mögül meglessük, amikor udvarunkon körbejár és a kikészített cipőkbe apró ajándékot rejt.

Adventi, karácsonyváró délután: az egész december a készülődés hangulatában telik. Adventi naptárunkon számoljuk a napok múlását.

Minden nap készítünk valami érdekeset, (koszorút, díszeket.) Búzát ültetünk apró dobozokba, mézeskalácsot sütünk, betlehemet készítünk, a nagyobbakkal betlehemezzük. Közben sokat énekelgetünk, verselünk.

Az adventi készülődés öröme a várakozás, és a fahéj illata lengi be az óvodát.

Az utolsó napokban karácsonyvárásra, együttlétre hívjuk a szülőket, testvéreket. Karácsonyi díszek készítésével, mézeskalácssütéssel, közös énekléssel, zenéléssel, betlehemezéssel kívánunk boldog karácsonyt egymásnak.

Farsang: télbúcsúztató, afféle bolondozós délelőtt a csoportokban, melybe a szülők is bekapcsolódhatnak. A készülődés során rongyos ládából próbálgatással, öltözködéssel, díszítgetéssel telnek a napok. Jelmezes alakoskodással, vonulós, énekes, tréfás ügyeskedős játékokkal, lakmározással üzzük el a telet.

Kiszézés: misztikus ünnep, melynek keretein belül az óvodapedagógusok és gyermekek által szalmából, papírból, rongyokból készített bábót végighordozzuk az óvodában, majd rituális keretek között, rigmusok, dalok és csörömpölés kíséretében elégetjük a bábút az udvaron. A bábu a hideget, a rontást, betegséget és általában a rossz dolgokat jelképezi, a tűz pedig a tisztító, illetve gonoszűző szerepet tölti be.

Március 15.: vonulós, váras, huszáros játékokat játszunk, és énekelünk. Nemzeti színű zászlókkal, kokárdákkal díszítjük az óvodát. Meglátogatjuk és feldíszítjük Paál Dénes nemesvamosi '48-as huszár sírját.

Húsvét: hímes tojásokat festünk a lányoknak a locsolók számára. A fiúkkal, locsolóverseket mondogatunk. Húsvéti fészket, és tojásokat keresünk az udvaron a bokrok alatt.

Egészség nap: alkalmával szakemberek előadásai, bemutatók, ügyességi, mozgásos, kvíz játékok, általunk készített egészséges ételek, italok segítségével hívjuk fel a résztvevő családok figyelmét az egészséges életmód, az egészség megőrzés, és a környezetvédelem fontosságára.

Anyák napja: beszélgetünk róla, ajándékot készítünk, virágot nevelünk, melyet hazavihetnek a gyermekek, verset, éneket mondogatunk, amit otthon elmondhatnak az anyukájuknak, nagymamájuknak.

Évzáró, ballagó ünnepség: május végén, június elején vendégségbe hívjuk a családokat. Együtt örülünk, gyermekeink növekedésének, fejlődésének, és elbúcsúztatjuk az iskolába készülő gyermekeket. Mondókával, énekkel, mozgással, verssel végig követjük, és eljuttatjuk az eltelt négy évszak eseményeit. A gyermekekkel készülődünk az ünnepre, feldíszítjük a termeket, számba vesszük a vendégeket, meghívót készítünk, ajándékot készítünk a nagycsoportosainknak. Az ünnepség végén megkínáljuk vendégeinket.

Gyereknep: kirándulunk, játszunk.

Jeles zöld napok: Zöld óvodaként nevelésünkben kiemelt szerepe van, a környezet és természetvédelemnek. Segítik az élő és élettelen természet egy-egy összetevőjének,

csoportjának megismerését, az érzelmi viszony alakítását, a károsító tényezőkre való rádobbantást, a cselekvésre való ösztönzést.

Állatok világnapja: okt. 04.

Víz világnapja: márc. 22.

Föld világnapja: ápr. 22.

Madarak és Fák napja máj. 10.

A gyermek születésnapja: a növekedés öröme az ünnepe. Ajándékot készítünk az ünnepeltnek. Megajándékozunk, mesével, verssel felkészítjük a születésnapot. Az ünnepelt megvendégelheti a csoportot.

4. Az óvoda kapcsolatai

Család

Legfontosabb, legszorosabb kapcsolata az óvodának. Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A nyitottság mindenekelőtt lehetőségek megteremtése a szülők fogadására, az óvoda-család jó kapcsolatában nyilvánul meg. Intézményünk egyik feladata a szülőkkel való együttműködés.

A szülő, a gyermek a pedagógus együttműködésének célja, hogy a személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával erősítsük a jó partneri viszonyt, és elismerjük a befogadó nevelésben a család elsődlegességét. Kapcsolatunkat a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom és az elfogadó, toleráns magatartás jellemezze.

Feladatunk:

- A családban és az óvodában folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése, a különbözőség elfogadásának közvetítése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, az egyéni fejlődés nyomonkövető dokumentum bejegyzéseinek megbeszélése, a gyermeki produktumok megmutatása
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek összehangolása, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése
- Szülői közösségekkel való együttműködés, rendezvények szervezése,
- Partnerközpontú működés

- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a segítség, családokhoz illesztett megoldásainak keresése.
- Pedagógiai elveinkkel megegyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása.
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése érdekében a szülőkhöz való közelítés oly módon, hogy abból egyértelműen a segítőkészség és az együttműködés szándéka tükröződjön.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás- és normarendszer ismeretében.
- A gyermek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás, modell értékű nyílt kommunikáció során, a gyermek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése.
- A családok kultúrájának megismerése, az óvoda értékrendjének közvetítése.
- A szociális érzékenység tudatos fejlesztése.

Az együttműködés tartalma:

- *Családlátogatás* célja, megismerni a gyermek közvetlen környezetét, szociokulturális hátterét, felmérni helyét a családban, tájékozódni a család nevelési elveiről, szokásairól. (tervezett idő: óvodáskort megelőző családlátogatás, kiscsoportban bemutatkozó családlátogatás.
- *Rugalmas beszoktatás* során biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése. A csoportról pozitív kép kialakítása, mely meghatározza a gyermek későbbi közösségi életét, személyiségének alakulását, formálódását.
- *Szülői értekezleteken* az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, problémák megbeszélése. Sor kerül a szülők véleményének, javaslatának meghallgatására és figyelembevételére.
- *Fogadóóra:* ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, amelyek a gyermek fejlődésével, vagy közvetlen környezetével, problémáival kapcsolatosak, valamint a szülői elégedettség mérésére.
- *Egyéni beszélgetések:* gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása, tanácsadás.
- *Visszatérő családlátogatás célja:* a családban történő problémák feltárása, megoldása, igazolatlan hiányzások okának felderítése.
- *Közös programok:* lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, normáinak, értékrendjének még jobb megismerésére, a nevelési elvek közelítésére (leendő óvodások fogadása, farsang, Csillagvirág nyári piknik stb.)
- *Téma délután:* Szülőket érintő témák kötetlen jellegű megvitatása nevelési évenként egy alkalommal, szülői igények alapján.
- *Napi kapcsolattartásra* az óvodai napirend zavarása nélkül van lehetőség az óvodába érkezéskor, az óvoda nyitottságából adódóan azért, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével kapcsolatos információkról.

- *Online kapcsolattartás:* szükség esetén e-maiben, zárt Facebook csoportunkban, Messengeren, web oldalunkon, telefonon keresztül is lehetőségünk van a kapcsolattartásra a szülőkkel.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. Nem vállalhatjuk át a családi nevelés feladatainak megoldását, de hozzájárulunk a családi nevelés, okozta hátrányok, fejlődésben történő lemaradások kompenzálásához. Hozzásegítjük a szülőket a gyermek reális megismeréséhez, értékeinek felfedezéséhez, alapszükségleteinek kielégítéséhez, az önállóság, véleményalkotás, döntési képességek fejlesztéséhez, a gyermek óvodai fejlődéséről való rendszeres és hiteles tájékoztatással, tanácsadással.

A hagyományosan jó kapcsolat konkrét tevékenységeken keresztül mérhető leginkább. A munkaterv tartalmazza az óvodában elérhető, a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásokat (óvodai szociális segítő, egészségügyi intézmények, nevelési tanácsadó, fogadó óra, szülők bevonása különböző módszerekkel a nevelési folyamatba, közös családi programok megvalósítása).

Évről évre megrendezzük a szülők aktív közreműködésével az óvoda hagyományos ünnepeit (Mihály napi vásár, adventi karácsonyváró ünnepség, farsang, egészség nap, májusfaállítás, sport délután, évváró és ballagó ünnepség, Csillagvirág nyári piknik).

Rendezvényeink, közös programjaink megszervezésének támogatója az aktív **szülői munkaközösség**.

Fenntartó

Az óvoda vezetése szem előtt tartja a gazdaságos, hatékony működtetést, a fenntartói igényeknek megfelelően (pontos adatszolgáltatás, rendszeres kommunikáció).

Kapcsolattartás formái:

- értekezletek, megbeszélések
- képviselőtestületi ülések
- rendezvények
- elektronikus levelezési rendszer
- adatszolgáltatás
- a fenntartó képviselőinek részvétele rendezvényeinken
- az óvoda dolgozóinak önkéntes részvétele a fenntartó által szervezett megemlékezéseken, ünnepségeken, rendezvényeken. (Március 15. megemlékezés, falunapon, gyermeknapon játszótér szervezése stb.)

Általános iskola

Az óvoda–iskola átmenet megkönnyítése érdekében, fontosnak tartjuk a rendszeres kapcsolattartást a helyi általános iskolával. Óvodapedagógusaink részt vesznek az iskola alsós tanítóival közös szakmaközi megbeszéléseken. Óvodásaink részt vesznek az iskola által szervezett Ovi-suli programokon, a szülők számára közös szülői értekezletet tartunk az iskolaérettség témakörében.

Kapcsolattartás formái:

- Szakmaközi megbeszélés
- Ovi-suli programok
- Egymás rendezvényein való részvétel (rajzverseny, vetélkedő, iskolalátogatás, Mihály napi vásár, Márton nap, amelyre libás sütit készítünk a gyermekekkel az iskolásoknak)
- közös szülői értekezletek
- elektronikus levelezés

Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény

Intézményünk feladata a családok szociokulturális hátterének megismerését követően a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés közvetítése, a szülőkkel való kapcsolat segítése, együttműködés az óvodai segítővel.

Kapcsolattartás formái:

- Esetkonferenciák
- Gyermekvédelmi tanácskozás
- Egyeztetések a helyi családgondozóval
- Jelzőrendszer tagjaként
- Óvodai szociális segítőn keresztül

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI)

Intézményünk feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése és a szakértői véleményüknek megfelelő speciális fejlesztés megszervezése. Ebben nyújt segítséget óvodánkunk az EGYMI, utazó gyógypedagógusok, konduktorok delegálásával. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése mellett szakmai tanácsokkal, konzultációkkal segítik az érintett szülőket és óvodapedagógusaink munkáját.

Kapcsolattartás formái:

- Esetmegbeszélések, szakmai konzultáció
- Tanácsadás a szülőknek

Védőnő

Együttműködésünk folyamatos, a gyermekek beiratkozásától az iskolába lépésig, szükség szerint egyeztetünk a gyermekről, családról. A védőnő rendszeresen, aktívan részt vesz intézményünk egészség hetének programjaiban.

Kapcsolattartás formái:

- A gyermekek óvodai beiratásának támogatása
- A gyermekek egészségügyi, tisztasági szűrése
- Státusz-vizsgálatok alapján az iskolakészültség megerősítése
- Gyermekorvosi-szakorvosi vizsgálat kezdeményezése
- Programokon, rendezvényeken való részvétel

Logopédus

Intézményünkben két logopédus dolgozik. A Pedagógiai Szakszolgálat keretében utazó logopédus hetente egyszer foglalkozik a gyermekek logopédiai szűréseivel és szükség szerinti fejlesztésével.

Óvodánk megbízási szerződéssel foglalkoztat egy logopédust, aki az alapító okiratunk szerinti sajátos nevelési igényű, beszéd fogyatékos gyermekek fejlesztését végzi.

Kapcsolattartás formái:

- Folyamatos konzultáció az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel
- Fejlesztő foglalkozás intézményünkben

Fejlesztőpedagógus

Megbízási szerződéssel, a nevelőtestület fejlesztő munkáját segíti, egészíti ki a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek minél hatékonyabb fejlesztése érdekében.

Kapcsolattartás formái:

- Folyamatos konzultáció az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel
- Heti tíz óra fejlesztő foglalkozás intézményünkben

Kapcsolatok egyéb szervezetekkel

- alapítványok (kiemelten az óvoda alapítványával)
- egészségügyi szolgáltatást nyújtók (védőnői szolgálat, gyermekorvos)
- Család- és Gyermekjóléti Integrált Intézmény
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- kisgyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények (bölcsőde),
- köznevelési intézmények (óvodák, iskolák)
- Oktatási Hivatal, POK, Pedagógiai Szakszolgálat

- társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok, kulturális intézmények
- helyi cégek, termelők, gazdák

A Kárpát – medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fent.

5. Szolgáltatások köre

Ingyenesen biztosított szolgáltatások:

- **Logopédiai szolgáltatás** keretében heti egy alkalommal, szakember foglalkozik a gyerekek beszédhibáinak, nyelvi kommunikációs zavarinak javításával, dyslexia prevencióval, egyéni fejlesztéssel.
A fejlesztő foglalkozáson való részvétel a szülők belegyezésével, és tájékoztatásával történik.
- **Hittan foglalkozás** heti egy alkalommal kerül megszervezésre, amely a szülők igénye alapján történik.
- **Képességfejlesztő foglalkozás:** heti tíz órában, szakember foglalkozik a gyermekek csoportos és egyéni fejlesztésével. A fejlesztő foglalkozáson való részvétel a szülők belegyezésével, és tájékoztatásával történik.

Térítés ellenében, külön foglalkozás keretében igénybe vehető szolgáltatások:

Ezekben a foglalkozásokon lehetősége van a gyermekeknek részt venniük, a szolgáltató feltételeinek elfogadása és a szülő írásos jelentkezése alapján:

- Néptánc, tánc
- Úszásfoglalkozás
- Judo foglalkozás
- Ovi-foci

Szülői igények alapján, amennyiben az intézmény pedagógiai nézeteivel nem ellentétes és lehetőségünk van biztosítani a szolgáltatáshoz szükséges feltételeket, a szolgáltatások köre változhat, intézményvezetői engedéllyel.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. Játék

Célunk a játék során a gyermeki személyiség fejlesztése. A mozgás, a gondolkodás, a beszéd, a társas kapcsolatok fejlődésének elősegítése. A játékélményeken keresztül az őt körülvevő világ, annak tárgyaival, tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, hatásaival való megismertetése.

A játék több mint tevékenységforma. A gyermek létformája, életkori, elemi pszichikus szükséglete. A szimbólumok nyelvén kifejezett gyermeki kommunikáció, összetett viselkedési mód, a tagolatlan külső és belső világ feldolgozásának lehetősége.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék örömforrás, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység, amely semmilyen más tevékenységgel nem helyettesíthető. A játék folyamatában a pedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodapedagógus feladata a játék kibontakoztatása. Ezt a játék feltételeinek biztosításával és szükség, ill. igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával éri el. Ezért játékbeli szerepe kritériumainak meghatározásakor megkülönböztetjük a gyermeki játék két formáját: a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett, vagy támogatott játékot.

Módszertani alapelvek:

- Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét – pedagógiai optimizmus
- A szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása
- A megfelelő játékidő biztosítása
- A játékelképzelések megbeszélésének inspirálása
- A gyermek, játékkal kapcsolatos jelzéseinek szinkronizálása, majd a gyermek, játékhoz szükséges döntéseinek előkészítése
- A gyermek aktuális fejlettségi szintjének nyomon követése, egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatok tervezése és megvalósítása elsősorban indirekt módszerekkel (pl. társas kapcsolatok formálása, együttműködés fejlesztése, interakciók tartalmának fejlesztése, kezdeményezőképesseggel, önértékeléssel, önérvényesítéssel kapcsolatos feladatok)
- Pozitív visszajelzések a játék során (elsősorban metakommunikációval jelzett) az ötletek befogadására, közös játékeszköz készítésére, játékokkal való bánásmódra és rendrakásra vonatkozólag
- A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyermekkel és szülőkkel közös formálása, különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire

Játékfajták:

Gyakorlójáték (konstrukciós játék): során ismerkedik a gyermek a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, a játékeszközök rakosgatásából álló, sokszori ismétléssel összekötött cselekvés. (pl.: autók tologatása, kockarakosgatás, babaöltöztetés, homokszórás, kavarás, gyúrás, vízöntögetés, papírtépés, mázolás, kavicszórás)

Szimbólikus- szerepjáték: gazdag lehetőséget nyújtó játékfajta, amely során tagolatlan élményeiket teremtik újjá saját elgondolásuk alapján. Az érzelmileg közelálló felnőtteket, társakat utánozzák, azonosulnak cselekvéseikkel, szavaikkal, gesztusaikkal.

A kicsik egymás mellett vagy kisebb csoportokban játszanak, a nagyok már a közös játékot szervezik, a szerepeket vállalják, az eszközöket maguk választják, készítik.

Vegyes csoportokban a kicsik tanulnak a nagyoktól, figyelik, majd részt vesznek a közös játékban, kialakul a kölcsönös alkalmazkodás.

A játék igényéből kiindulva próbálkoznak önállóan is kiegészítő eszközök, kellékek létrehozásával. A szimbólikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma. (pl.: papás-mamás, babavendégség, fodrászos, orvosos, piacos, boltos, utazásos játékok)

Barkácsolás: a gyerekek maguk készítik el a játékuhoz szükséges eszközöket, díszeket, kiegészítőket. (pl.: különböző alapanyagokból készített játékok, bábok készítése, elromlott játékok megjavítása, festése)

Dramatizálás: az átélt irodalmi élményt a gyermek szabad, kötetlen formában eljátsza.

Bábozás: a gyermek környezethez való viszonyát, az átélt cselekvés vagy történet általuk felfogott tartalmát tükrözi, a hallott meseélmény újraélésének lehetőségét biztosítja. (pl.: óvodapedagógusi-gyermeki bábjáték, bábbal történő önálló játék)

Építő-konstruáló játék: különböző anyagokból, alkatrészekből spontán vagy meghatározott céllal alkot a gyermek. (pl.: homokformák, építő-, fa-, műanyagkocka, LEGO, kirakós kockák, puzzle)

Szabályjáték: során megtanulja a gyermek, hogy a szabályokat pontosan be kell tartani, ennek megfelelően kell viselkedni.

A játékok egyes fajtái fejlesztik a gyermek mozgását, valamint értelmi képességeiket. (pl.: mozgásos szabályjátékok, dalos és mondókás nép játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötődik, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok), értelmi képességet fejlesztő játékok (társasjátékok, képes kirakók, dominó, sakk, kártyajátékok, nyelvi játékok).

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítsa a szabad játék elsődlegességét
- Tartsa tiszteletben a gyermek elmélyült, szabad játékát
- Ügyeljen a különböző mozgásos játékoknál a megfelelő, elegendő helyre
- Ösztönözze szóval, eszközzel aktív játékra a gyermeket

- Mutasson be 1-1 mozdulatot, szükség esetén
- Törekedjen a gyermeket átsegíteni a gyakorlójáték szintjéről a szerep, és szabályjáték szintjére
- Ösztönözze ötletekkel, megfelelő helyzetek létrehozásával a sokszínű játékot
- Tartsa tiszteltben a gyermeki játékok önállóságát
- Szükség esetén kapcsolódjon be, játsszon együtt a gyermekekkel, tudatos jelenlétével biztosítsa az indirekt irányítás lehetőségét
- Tekintse a szerepjátékot a nevelési célok elérésének legfontosabb eszközeként
- Törekedjen a gyermek belső szándékainak, indítékainak megértésére
- Mutasson személyes példát az óvodapedagógus a barkácsolásban
- Tartsa szem előtt a játékosság elvét
- Ösztönözze a kreativitást
- Gondoskodjék különféle eszközökről, anyagokról, kellékekről
- Törekedjen a gyermekek igényeinek megfelelő újításokra
- Engedje, hogy a kellékeket más szituációban is használják
- Tanítsa meg a bábok mozgását
- Oldott légkör teremtésével adjon lehetőséget az utánzásra
- Keresse meg minden gyermeknek a megfelelő konstrukciós játékot
- A gyermek élje át az „én készítettem” alkotás örömét
- Tartsa szem előtt a lehetőségeket, előzményeket, adottságokat
- Segítse a gyermeket a játék kiválasztásában
- Törekedjen a szabályjáték megszerettetésére
- Biztosítson minél több lehetőséget a szabadlevegőn való játékra
- Az eltérő életkoronként megjelenő, a különböző kultúrákban előforduló játékfajták és azok tartalmának, eszközeinek változtatására, minőségének gazdagítására törekedjen
- A gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével differenciáljon

2. Verselés, mesélés

Célunk, a gyermekek érzelmi, anyanyelvi, értelmi, és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiség jegyek megalapozása a varázslattal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímek csengésével.

Az anyanyelv ősi forrása a mese, a vers. Régi értékeket, hagyományokat közvetít a gyermekeknek a maga sajátos szóhasználatával, stílusával a népi- klasszikus- és kortárs írói eszközök gazdagságával.

„A mese a felnőtt szívből jövő ajándéka”

Mindig mesélünk, amikor igény, kedv, idő és hely van számára. Része az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek. A gyermeket erős belső aktivitásra vagy valóságos játékos cselekedetekre serkenti.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást

kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese társas élmény. Illik az óvodás gyermek szemléletmódjához, világképéhez. Híd a gyermek vágyai és a valóság között. Megjeleníti szorongásait, és feloldást kínál neki.

Olyan beszéd, ami örömet vált ki.

A mese az egész napos óvodai zajban a csend szigete. Pihentet szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában és teljes világképet ad. Hallgatni jó.

A vers ősi formájában kitáncolt, énekelt, lantpengetéssel kísért szöveg volt. Gyerekek számára játék, amelyhez ritmikus mondóka tartozik, összekapcsolódik a mozgásos játékokkal. Oldja a szorongást, emberi kapcsolatokra tanít, bővíti a gyermek szókincsét.

Céljai:

- Ézelmi biztonság megteremtése
- Mesetudat kialakítása
- Irodalmi élmény biztosítása
- Anyanyelvi nevelés
- Könyvek megszerettetése
- Rendszeres olvasóvá válás megalapozása

Módszertani alapelvek

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
- A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, hangsúly, szókincs, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések megjelenítése)
- Olyan helyzetek teremtése, hogy a mindennapos mesélés, verselés a gyermek igényévé váljon
- A gyermek a mesék által ismerje meg a külvilág, a belső világ ézelmi viszonylatait és a megfelelő viselkedésformákat
- A mindennapos mesélés segíti a gyermek belső képalkotását, élményeinek feldolgozását, mentális higiéniáját

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus törekedjen az irodalmi művek kiválasztásánál a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosságra, a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek alkalmazására.
- Az irodalmi anyagot évszakoknak, jeles napoknak megfelelően állítsa össze.
- Biztosítsa az esztétikus eszköztárat (könyvek, bábok, meseillusztrációk).
- Részesítse előnyben a fejből mesélést.

- A csoportban lévő a határon túli magyar gyermek kultúrájának megismerésével, a hazájából hozott mese, vers bemutatásával segítse a gyermek önazonosságának megőrzését, és az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A kiválasztott mesék, versek illeszkedjenek a heti témákhoz, projektekhez, erősítsék meg a környezet és a természet megszerettetését, a néphagyomány-ápolást, és az emberi értékek tiszteletét.
- Verselés, mesélés közben ügyeljen a gondos, tiszta kiejtésre, a megfelelő hangsúlyozásra, és mintaszerű kifejezőmódra.
- Biztosítson megfelelő feltételeket (hely, idő, tárgyi, pszichés) a mindennapos meséléshez.
- Motiválja a gyermekeket saját vers- és mesemondásra, alkotásra, segítse önkifejező törekvéseiket.
- Dajkai mondókákkal, altatókkal, kiszámolókkal segítse az óvodapedagógus és gyermek közötti bensőséges kapcsolat alakulását.
- Fejből tudjon sok verset, mesét, mondókát, hogy a megfelelő helyzetben alkalmazhassa.
- Elalvás előtt mindig meséljen- több mese is lehetséges.
- Teremtse meg a bábozás, dramatizálás feltételit.
- Használja a mesélést, verselést a tehetséggondozás egyik eszközeként.
- Beszélgessen a szülőkkel az otthoni mesélés, verselés fontosságáról, ajánljon könyveket számukra.

Tevékenységek:

- mondókázás, (rigmusok, kiolvasók, állathívogatók, altatók, közmondások)
- verselés,
- mesélés,
- bábozás,
- dramatizálás,
- dramatikus játékok

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az örömet adó dajkai mondókák, népi gyermekdalok, énekes játékok, népdalok, gyermektáncok, a kortárs művészeti alkotások által alakul a gyermek zene iránti érdeklődése, formálódik zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.

Fontos, hogy a gyermek változatos dalos játékokat játsszon, maga is találjon ki hozzá szabályokat.

Az ének, a zene minden tevékenységünkben jelen van, a gyermek ezek által is megtanulhatja önmagának és érzelmeinek kifejezését. Ezért lényeges, hogy bátran és örömmel énekeljen, játsszon, és tevékenységeit hassa át az éneklés és a zene szeretete, folyamatosan formálódjon zenei ízlése.

Céljai:

- A zenei érdeklődés felkeltése
- A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának kialakítása
- A gyermekek zenei képességeinek (ritmus-és hallásfejlesztés) kialakítása, fejlesztése
- A népi hagyományok, gyermektáncok megismerésével, ápolásával a nemzeti identitástudat alakítása

Módszertani alapelvek

- A felhasznált zenei anyagok igényes válogatása (énekes népi játékok, kortárs zenei alkotások)
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése dajkai mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal
- A zenélés nyújtson örömet a gyermekek számára
- Az éneklés, zenélés váljon mindennapos tevékenységgé
- A szülőföldhöz való kötődés, és a hagyományok megismerésének, továbbélésének biztosítása népdalok éneklésével, népi játékok és gyermektánc gyakorlásával
- A magyar népdalkincs megmutatása és a komolyzene megszerettetése zenehallgatással

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekedjen a gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, játékos zenei alkotókedvének, mozgáskultúrájának fejlesztésére, zenei ízlésének formálására
- Teremtse meg a feltételeket a mindennapos énekléshez, zenéléshez
- Ügyeljen arra, hogy a gyermek örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljen, táncoljon
- Ismertessen meg a gyermekekkel minél több hangszert
- A zenehallgatási anyag kiválasztásánál vegye figyelembe az életkori sajátosságokat, a csoport érdeklődési körét, a hét témáját
- Mindig törekedjen a tiszta, szép éneklésre, mintaszerű előadásmódra
- Egy nevelési évben 6-8 dalos játékot és 6-8 mondókát tanítson, visszatérően ismételve, hogy a bevést elősegítse
- Éneklés közben teremtsen lehetőséget a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztésére, a hangzók helyes formálásának gyakorlására, beszédtechnika fejlesztésére, fogalomalkotásra, szókincsbővítésre, beszédhibák javítására
- Az egyéni képességek felismerése, és támogatása, tehetséggondozás

Tevékenységek:

- mondókázás,
- játékdalok, műdalok éneklése
- énekes játékok játszása (körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó játék, felelgetős játék)
- dallamfelismerés, dallambújtatás, dallamkitalálás, ritmizálás
- egyszerű népi játékok, táncos mozgások
- egyenletes lüktetés és ritmusmotívumok gyakorlása
- zenehallgatás
- népdalok, néphagyományok őrzése
- dallam és mozgás improvizáció

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célunk, formálni a gyermekek képzelet, élmény és fantázia világának, képi szabad önkifejezését.

A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái. Ezen tevékenységek során megismertetjük a gyermeket a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására, a gyermek tér, forma, szín képzetének, esztétikai érzékenységének, szép iránti nyitottságának, igényességének alakítására épül. Ezáltal fejlődik vizuális észlelésük, emlékezetük, képzeletük, vizuális gondolkodásuk.

Az ábrázolás a vizuális nyelv egyik formája. Óvodásaink számára a szabad rajzolás az egyik legjelentősebb önkifejezési mód.

Céljai:

- A gyermeki fantázia életkori sajátosságainak megfelelő kibontakoztatása
- Az esztétikai élmények befogadására és a környezet esztétikai alakítására való igény kialakítása
- Az örömmel végzett ábrázoló tevékenység megalapozása
- Az alkotásra, önkifejezésre való igény kialakítása
- A természet szépségéből fakadóan a gyermek tér -, forma -, szín képzetének gazdagítása, képi gondolkodásának fejlesztése
- A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás pontosabbá tétele
- Finommotoros képességek fejlesztése, az írástanulás megalapozása

Módszertani alapelvek:

- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás
- Az alkotó-alakító tevékenység zavartalan, sokrétű feltételeinek megteremtése
- A tevékenység tartalma illeszkedik az aktuális heti témához, ill. projekthez

- A gyermekek esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása (egész nap tudatosan irányított mikro csoportos, kötetlen formájú tevékenység szervezése)

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tegye lehetővé a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását a gyermek számára
- Biztosítsa a gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeit, az ábrázoló tevékenységhez megfelelő teret és lehetőséget
- Teremtse olyan légkört, amelyben a gyermek egyéni élményeit, a közös megfigyeléseket, elképzeléseit, saját elgondolásai szerint újra alkothatja. Ahol megjelenik az őt körülvevő természeti és társadalmi környezet megismerésén belül a szülőföldre való kötődés
- Ismertesse meg a gyermeket az eszközök helyes használatával, különböző anyagokkal, technikai alapelemekkel és eljárásokkal
- Juttassa a gyermeket a képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába
- Kapjon megerősítést az eredeti ötlet, sok bátorítással, útmutatással, dicsérettel
- Egyéni foglalkozással segítse a differenciált fejlesztést igénylő gyermekek tevékenységét
- Nyújtson mintát a természet színeire, formáira való rácsodálkozással, a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével, ezzel segítve a szépség iránti vonzódás kialakítását
- Ismerje a gyermekek különböző fejlettségi szintjét (képességeik, készségeik, eszköz- és anyaghasználatok módjai, élményanyagaik), ennek megfelelően válasszon technikát, anyagot, eszközt a tevékenységekhez
- Gyűjtse össze, és időnként elemezze a gyerek munkáját, fejlődésének nyomonkövetése és segítése céljából, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermek felismerése, támogatása érdekében
- Segítse a gyermek önértékelésének kialakulását, kérjen visszajelzést a gyermektől saját és társai munkájáról
- Törekedjen a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására

Tevékenységek:

- képalakítás (firkálgatás, rajzolás udvaron, aszfalton, táblán, papíron, emberalakok, környezet rajzolása; festés, díszítés, anyagkompozíciók alkotása tárgyak lenyomataival, beszurkálással, karcolással, díszítéssel; spárga- és fonaldarabkák textilalapra, papíralapra applikálása, színes papírlapra tépéssel papírfoltok felragasztása)
- mintázás, képalakítás

- plasztikai munkák (gyurmázás, formázás, homokozás, formázás dobozból, termésből, textilből, fonalból, papírtépés, nyírás, hajtogatás, ragasztás, mintázás, varrás, applikálás, közőzés, fonás, szövés)
- építés (különböző formák rakosgatása, sorakoztatása, térbeli alakzatok építése hóból, homokból, építőkockából, berendezési tárgyakból, dobozokból)
- műalkotások nézegetése
- A tevékenységek tartalmának, minőségének differenciálása az egyéni képességek figyelembevételével
- kézimunka: szövés, varrás, fonal és textil képek készítése
- barkácsolás a természet kincseiből, alkalmi játékok készítése

5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás biztosítja a természetes mozgáskedv felkeltését, fenntartását, a mozgásigény kielégítését, amely során megalapozódik a mozgás szeretetére épülő egészséges- életvitel és életmód, emellett jelentkezik a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Hatása az értelmi képességek fejlődésére:

- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri felidézésével fejlődik a gyermek vizuális memóriája.
- A testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismeretei, fejlődik térészlelése, gyarapszik szókincse.
- A konkrét, mozgásos tapasztalatok beépülése segítik az elvont gondolkodás, a keresztszatórnák fejlődését.

Hatása szociális képességek fejlődésére:

- A saját testéről szerzett tapasztalat és a mozgásos képességeinek megismerése, a mozgás feletti kontroll kialakulása segíti az „én tudat” fejlődését a „szociális én” erősödését, világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulását.
- A közös, örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakkal végzett együttmozgás segíti a gyermek én-határainak megismerését, a másik észlelését, fejlődik önfegyelme, önuralma, együttműködő, kooperáló képessége és toleranciája.
- A mozgásos versengések során átéli a sikert és a kudarcot egyaránt. Így megtanulja ezeknek a kezelését, elviselését.

A mozgás a kisgyermek életlani szükséglete. Növekedésüknek, szervezetük egészséges fejlődésének feltétele.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és a testi képességeiket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Miközben mozog a gyermek, tapasztalatokat gyűjt, fejlődik csont és izomrendszere, alakulnak mozgás koordinációi, testi képességei, pontosabbak, finomabbak lesznek mozdulatai, észlelési funkciói.

Alapvetőnek tartjuk a mozgásfejlődés folyamatos nyomon követését, megsegítését.

A tanulási zavarok kialakulásának megelőzésében kulcsfontosságú a széleskörű mozgásfejlesztés.

Céljai:

- Pszichomotoros készségek és képességek fejlesztése
- Kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésének alapozása, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését
- Az egészséges életmód igényeinek és a mozgás szeretetének megalapozása, középpontba állítva az agyi funkciók serkentését
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztése
- Testi képességek fejlesztése és tartásjavító mozgások szervezése

Módszertani alapelvek:

- A gyermek természetes mozgáskedvének kielégítése, megőrzése, a mozgás megszerettetése
- A különböző mozgások elsajátításának folyamata a gyermek mozgástapasztalataira, játékos kedvére épüljön
- Az óvodáskorban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermek mozgásszükségletének kielégítése érdekében
- A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése
- A fejlődés biztosításához a megfelelő időben, a megfelelő gyakorlati formák végeztetése

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a mindennapos mozgás feltételeit
- Módszertani tudására építsen, a mozgásos játékok célszerű kiválasztása, összeállítása során
- Teremtsen, biztonságos környezetet a mozgásélmény feltételeinek, a csoportszobában, tornaszobában és az udvaron egyaránt
- Érthető közléseket alkalmazzon, hogy a gyermek el tudja végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat
- Mutasson példát a gyakorlatok helyes elvégzésére
- Törekedjen a kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására
- Biztosítson minél több lehetőséget a szabad levegőn való tartózkodásra, ahol a gyermek sokat és szabadon mozoghat (járálás, futkározás, ugrándozás, bújás, kúszás, egyensúlyozás, mászás, dobás, rúgás)
- Ösztönözze a gyermeket arra, hogy a fejlettségi szintjének és egyéni szükségleteinek megfelelő gyakorlatokat végezzen
- Változatos tevékenységekkel és eszközökkel segítse a mozgásos tapasztalatok, élmények szerzésének lehetőségét
- Alkalmazza a magyar népi gyermekjátékokat a nagymozgás, a mozgásügyesség, a ritmikus, zenés mozgások, a mozgáskultúra fejlesztéshez

- Törekedjen arra, hogy a foglalkozásokon a gyermek jó hangulatban, jó közérzettel vegyen részt, ne hajtsa túl a versengést
- Biztosítsa a gyermek megfelelő terhelését az aktivitási szintek változtatásával
- Adjon lehetőséget a gyermeknek szabadidőben is ismételgetni a szervezett foglalkozásokon megismert mozgáselemeket
- Biztosítson alkalmakat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére (lábboltozat-megerősítő, lúdtalp-korrekción, tartásjavító feladatok)
- A komplex testmozgásokat építse be az egyéb tevékenységekbe a szabálykövető társas viselkedés, együttműködés fejlődése érdekében
- Biztassa a szülőket, hogy minél több mozgáslehetőséget biztosítsanak gyermekük számára, hívja fel figyelmüket az együttmozgás örömeire, lehetőségeire
- A mozgásfejlődésben elmaradt gyermek fejlesztéséhez kérje az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberek segítségét

A mozgásos játékok szervezett alkalmai a szabadban és a csoportszobában, tornaszobában:

- Mindennapos mozgás
- Játékos mozgás tevékenység - heti egy alkalommal

Tevékenységek:

- nagy mozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, kúszás, mászás, csúszás, egyensúlygyakorlatok, szem-kéz, szem-láb koordináció)
- finommotorika fejlesztése (gyurmázás, építés, papírtépkedés, hajtogatás, puzzle-játékok összerakása, vágás, rajzolás, kéziszergyakorlatok)
- beszédszervek ügyesítése
- szabályjátékok, sorjátékok
- énekes játékok a szabadban

6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

Segítségével a gyermek az őt körülvevő szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezetről olyan tapasztalatokat szerez, amelyek az életkorának megfelelő, a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Fontos, hogy a gyermek a természeti és társadalmi környezetben érzékelje a szépet, a környezetvédelem, a környezet higiéné szerepét. A környezeti nevelés fontos feladata, hogy a gyermek megismerje a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Szerezzen tapasztalatokat növényekről, állatokról, időjárásról és az öltözködés összefüggéseiről.

Tanulja meg a gyermek a közlekedés szabályait, megszerzett tapasztalatait hasznosítsa, gyakorolja séták, kirándulások alkalmával.

Fedezze fel környezete mennyiségi és formai viszonyait, szerezzon matematikai tapasztalatokat az őt körülvevő természetes környezetből.(idő, mennyiség, tér, forma, szín)

Céljai:

- Természetszerető, környezetét megismerni vágyó gyermek nevelése
- Ökológiai szemléletmód megalapozása, mely lehetővé teszi, hogy a gyermek környezetében jól tájékozódó, azt védő, lakhelyéhez kötődő legyen
- Komplex cselekvés útján a természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése
- A gyermek természet és környezettudatos magatartásának kialakítása
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek nyújtása
- Legyen képes matematikai műveletek végzésére, ennek verbális megfogalmazására
- Szűkebb és tágabb környezetében, térben, síkban és időben jól tájékozódjon
- Ismerje meg a természet kincseit, azok forma, szín, íz gazdagságát, anyagaik, tapintásuk különbözőségeit, felhasználásuk lehetőségeit
- Legyen igénye a próbálkozásra, kísérletezésre

Módszertani alapelvek:

- Tevékenységtervünket a természet nagy körforgásának rendszere, az évszakok alapozzák meg
- Nagy hangsúlyt kapnak az aktuális természeti ünnepek, jeles napok, ünnepkörök és a négy őselem témái kínálta tevékenységek
- Olyan feltételek, eszközök megteremtése, melyek lehetővé teszik minél több tapasztalat megszerzését a természetben, és a környezetben
- A gyermek a megfigyelés, a tapasztalatszerzés alapján ismerje és értse meg a valóságot a maga egészében
- A családi háttér, a társadalmi, környezeti tényezők, a gyermek szokásrendszerének figyelembe vétele
- Néphagyományok, a családi tárgyi kultúra beépítése, értékeinek megismerése
- Lehetőség szerint a foglalkozások eredeti környezetben történő megszervezése, a gyermek folyamatos tevékenykedtetése
- A gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára való építés
- Matematikai tapasztalatszerzés tevékenységekben való alkalmazása a mindennapokban
- A természet szeretetére, a környezet védelmére nevelés, példamutatással annak értékeinek, szépségeinek megvártatásával
- Az országunk, településünk szeretetére nevelés

Az óvodapedagógus feladatai:

- Minden nap adjon lehetőséget az ismeretek bővítésére, tapasztalatok szerzésére és élményszerű átélésére a gyermek saját természeti és társadalmi környezetéről
- Törekedjen a játéksituációk, a lehetőségek kihasználására a matematikai ismeretek elsajátításában, gyakorlásában
- Biztosítson pozitív viszonyt a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozására
- Támassza a komplex matematikai foglalkozásokon vagy kötetlen kezdeményezéseken minden esetben a gyermek ötleteire, igényeire, élményeire, előzetes ismereteire
- Tervezze, szervezze és ellenőrizze a tanulási folyamatot
- Teremtse alkalmat a természeti jelenségek változatos, folyamatos megfigyelésére
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Építsen a gyermek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényére
- Programok, rendezvények szervezésével, tanácsadással hívja fel a szülők figyelmét is a környezettudatosság fontosságára

Tevékenységek:

- megfigyelések
- kísérletek
- hajtások, csíráztatások, ültetések
- gyűjtőmunka, csoportosítás
- albumok, plakátok készítése
- növények, állatok gondozása
- madáretetés, itatás
- az óvoda udvarának rendben tartása (gereblyezés, járda söprés, hólapátolás)
- az óvodai kiskert gondozása
- kirándulások, helyi gazdaságok, termelők, üzemek látogatása
- jeles zöld napok megtartása
- szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás

7. Munka jellegű tevékenységek

A gyermeki munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze, ezáltal fejlődik önállóságuk és érzékenységük mások megsegítésére. A felnőttekért és csoporttársaikért végzett munka jellegű tevékenységek elősegítik a szocializációt, az életrevaló nevelést, későbbiekben pedig a társadalomba való beilleszkedést. A munka óvodai életünk természetes velejárója, a gyermeki tapasztaltszerzés forrása, ezért segítjük a személyükkel kapcsolatos tevékenységek során az önállóságuk kialakulását.

Céljai:

- A munkához szükséges tulajdonságok alakítása (kitartás, felelősség, céltudatosság)
- Közösségi kapcsolatok alakítása, mások elismerésére nevelés
- Együttműködési készség fejlesztése
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek és készségek fejlesztése:
Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon az összpontosítási képességük, munkaszervezési képességük
Érzelmi-akarat: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
Szociális, társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a munkavégzéshez szükséges alapvető feltételeket (idő, hely, eszköz, légkör)
- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet
- Pozitív értékeléssel szerettesse meg a gyermeki munkát
- Ismertesse meg az egyes munkafolyamatokat
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges munkaeszközöket, melyeknek kijelölt helye legyen
- Adjon lehetőséget bármilyen őt érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, alkalmi megbízatásokhoz
- Törekedjen a gyermekek kötelességtudatának alakítására
- Használja fel a munka jellegű tevékenységeket a közösségi kapcsolatok alakítására
- Nevelje a gyermeket saját és mások munkájának elismerésére, segítse a helyes önértékelés és önbizalom alakulását
- A tudatos pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködés és a folyamatos konkrét, reális fejlesztő értékelés jellemezze munkáját

Tevékenységek:

- önkiszolgálás (testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás)
- öltözőszekrény rendben tartása (ruhák, cipő), ágynemű elrendezése
- játékok elrakása, tisztítása
- növény- és állatgondozás
- a terem elrendezése, dekorálása
- az óvoda udvarának, kertjének ápolása
- naposi munka
- segítség a kisebbeknek,
- ajándékkészítés
- évszakoknak megfelelő tevékenységek (csíráztatás, rügyeztetés, gereblyezés, falevelek gyűjtése, virágok öntözése)
- óvodapedagógus által adott kisebb megbízások

8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodai nevelés elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és képességek fejlesztése. Az ember életének egyes szakaszaiban jellegzetes tevékenység formákon keresztül fejezi ki és tanulja önmagát és a környező világot. Kisgyermekkorban a tanulás és a játék nem különíthető el egymástól. Az óvodai tanulásról általában a játékra építve, a játék lehetőségeit figyelembe véve gondolkodunk, melyhez szükséges a tanulást támogató légkör megteremtése.

Az óvodás korú gyermek játékában működik a tanulás, gyakorlás, szabálykövetés, céltudatosság.

Az ismereteket közvetítő tevékenységeket a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, előzetes tapasztalataira és ismereteire építve tervezzük. Biztosítjuk, hogy minél több érzékszervvel kapcsolódjanak a megismerés tárgyához, melyhez a tanulás tartalmát, lehetőség szerint, a közvetlen környezetből vesszük.

Az óvodás korú gyermek tanulási folyamata nem szűkíthető le az ismeretszerzésre.

A gyermeki tanulás kitüntetett módja az utánzás, a mintakövetés spontán helyzetekben, amelyben sokféle tanulási forma, lehetőség rejtőzik: a próba szerencse, a belátásos felfedezés, a problémamegoldó eljárások.

A gyermeket a veleszületett kíváncsisága arra ösztönzi, hogy keresse az újabb és összetettebb ingerhatásokat. Közben egyre nagyobb hatékonyságra, és önállóságra törekszik önmaga és tárgyi-társas környezete felett.

Céljai:

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése
- A tanulás spontán és sajátosan szervezett tevékenysége során a képességek fejlesztése, attitűdök erősítése a tanulás iránti vágy felkeltése, az érdeklődés kielégítése, a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átélése

Az óvodapedagógus feladatai:

- Bővítse és rendszerezze az óvodás korú gyermek tapasztalatait, fejlessze képességeit
- Teremtse meg a tapasztalatszerzéshez, a cselekvéses tanuláshoz szükséges feltételeket
- A gyermek egyéni érdeklődésének, előzetes tudásának, képességei fejlettségének, valamint az adott tevékenység motiváló hatásának figyelembe vételével tervezze meg a képességfejlesztés folyamatát, az egyéni fejlődést segítő differenciált feladatokat
- A gyermek önálló tapasztalatszerzése és megismerési tevékenysége érdekében, tudatos tervezést követően, használja az IKT eszközöket is
- A spontán helyzeteket tudatosan használja ki, a gyermeki tanulás elősegítése érdekében
- Biztosítson ismétlődő helyzeteket, tevékenységeket, mivel a gyakori próbálkozások, ismétlések során fejlődik a gyermek gondolkodása
- Fejlessze a gyermekek beszédkésztségét a tevékenységben
- Tudatosan éljen a modellnyújtás lehetőségével, mivel a pedagógus mintaadó szerepe nagyon fontos
- Személyre szabott, pozitív értékelést adjon a gyermeknek

- A tevékenységek időtartamának, tempójának módszereiknek megválasztásakor vegye figyelembe a gyermek aktuális fizikai, érzelmi állapotát. Szükség esetén, ennek megfelelően rugalmasan változtasson tervén
- A tanköteles korú gyermek év eleji, félévi felmérése, az eredményről a szülők tájékoztatása

Tevékenységek:

- a tevékenységekben megvalósuló tanulás
- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- a gyakorlati problémamegoldás

VI.A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a következőképpen határozza meg a fejlődés jellemzőit az óvodáskor végére:

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. **Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:** testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A **testileg egészségesen fejlődő gyermek** hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A **lelkileg egészségesen fejlődő gyermek** az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a **gyermekek szociálisan is éretté válnak** az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai, fejlesztő munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A fejlődés jellemzői az egyes tevékenységekre vetítve:

Játék

- Játékában dominánsan jelentkezik a szimbolikus-szerepjáték, melyben a gyermek képzelete, szervezőkészsége, alkalmazkodó képessége empátiás készsége és kommunikációs képessége fejlődhet.
- A gyermek képes az elmélyült, kitartó játékokra.
- Ismert meséket tud dramatizálni.
- Szerepjáték során elfogadja az alá-fölé- és mellérendelt szerepeket.
- A gyermek megérti és elfogadja játszótársai elgondolását.
- Szabályjátékokat önállóan szervez, képes az együttműködésre, alkalmazkodik a szabályokhoz.
- Tud vesztetni, játszótársaihoz és a szabályokhoz alkalmazkodni.
- Önálló az előzetes, közös tervezésben, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában.
- Konstruáló játékokból bonyolultabb, kreatív alkotásokat készít.
- Játékhelyzetekben újraalkotja a felnőttek tevékenységét.
- Kedves játékszereit is át tudja adni.
- Interakciója gazdag, kulturált, érthető.

Verselés, mesélés

- A gyermek szívesen hallgat mondókát, verset, mesét, nyitottá válik az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadására.
- Szívesen ismételgeti a verseket, rigmusokat. Várja, igényli a mesehallgatást.
- Figyelmesen, csendben végighallgatja a mesét, viselkedésén, tekintetén látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- A folytatásos mesék, meseregények szálait össze tudja kötni.

- Megjegyez 8-10 gyermekmondókát, 6-8 verset, több mesei fordulatot is ismer.
- Az ismert mesék lényeges mozzanatait ki tudja emelni, időrendben fel tudja idézni.
- Szívesen mesél, báboz, dramatizál, a maga és társai szórakoztatására.
- Vannak kedvenc meshősei, a velük megtörtént eseményeket beleszövi játékába.
- Képes megkezdett történetet befejezni, meséket, verseket kialakítani, és azt mozgásban megjeleníteni.
- Képolvasáskor az összefüggéseket felismeri, kifejezésmódja pontos, a lényeges jegyeket tartalmazza.
- A mesekönyvek képeit szívesen nézegeti, vigyáz a könyvekre.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- A gyermek élvezettel játszik énekes játékokat.
- Gátlások nélkül tud egyedül énekelni.
- Ismer 8-10 mondókát, 10-15 dalt biztosan énekel csoportosan és egyénileg.
- Egyszerű dallamotívumokat tisztán énekel vissza egyedül.
- Ismert dalt szöveg nélkül, dúdolva, zümmögve is elénekel.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat.
- Ismeri a halk hangos közti különbséget, tud halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Felismeri a dallamot dúdolásról, hangszerről.
- Érzi az egyenletes lüktetést, eltapsolja a dalok, mondókák ritmusát.
- Az egyszerű táncos mozgásokat szépen megformálja.
- Térformákat alakít ki az óvodapedagógus segítségével is.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- A rajzolás, mintázás, kézimunka kedves örömteli tevékenységgé válik.
- A képalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Kézmozgása lehetővé teszi az egyre finomabb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete fejlődik.
- Alkotását jellemzi a részletező formagazdagság, színek variálása. Színhasználatban érvényesíti kedvelt színeit.
- Saját élményeit, környezetében történt eseményeket képi illetve plasztikai formában ki tudja fejezni, megnevezi, illetve megjeleníti ezáltal érzelmeit, gondolatait.
- Szívesen részt vesz az ábrázolás sokféle formájában, hajlandóságot mutat az együttműködésre társaival, segít illetve tanácsot ad nekik.
- Önállóan, biztonsággal használja az eszközöket (ceruza, ecset, olló).
- Rácsodálkozik a szép látványára, gyönyörködni tud benne.
- Értéktételezt megfogalmazza, az alkotásról tud beszélgetni.
- Képes az önértékelésre

- Önállóan és csoportosan is készít játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Használja a népi, nemzeti, etnikai kultúrában megjelenő díszítő motívumokat.
- A kiemelt figyelmet igénylő-tehetséges gyermekek szabad önkifejezése megvalósul.

Mozgás

- A gyermek szívesen, örömmel mozog, kitartó a mozgásos játékban.
- A gyermek mozgása harmonikus, összerendezett, kialakult a nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése.
- Ismeri az irányokat, a jobb és baloldal fogalmát, tud térben tájékozódni.
- Kézdominanciája kialakult.
- Eszközhasználata biztos, önálló.
- Tud ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeret futni, képes 50 – 100 m távolságot kitartóan végig futni.
- A természetes mozgások (csúszás, kúszás, mászás, dobás) technikáit ismeri.
- Tud helyben labdát pattogtatni.
- A különböző verseny játékokban, ügyességi játékokban betartja a szabályokat.
- Képes alkalmazkodni társaihoz, toleráns, együttműködő, segítőkész.

A külső világ tevékeny megismerése

- Elemi ismeretekkel rendelkeznek: tudja lakcímét, családja nevét, szülei foglalkozását, óvodája nevét, saját életkorát.
- Ismeri testrészeit, funkcióját, igényes teste tisztaságára.
- Különbséget tesz az évszakok között, ismeri azok jellemzőit.
- Felismeri az időrendiséget, oksági viszonyokat, a napszakok tevékenységeit.
- Gyakorlott az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismeri és csoportosítja az állatokat, növényeket.
- Ismeri a közlekedési eszközöket, a környezetében lévő épületeket, intézményeket.
- Tud sorozatokat alkotni, tájékozódni labirintusban, számolni 10-es számkörben.
- Halmazokat képezni, összehasonlítani különböző szempontok szerint.
- Óvja környezete tárgyi,- természeti elemeit, alakul környezettudatos magatartása. Aktívan részt vesz a környezetvédelmi munkákban.
- Felismeri és megnevezi környezete színeit, színárnyalatait.
- Tulajdonság szerint szét tudja válogatni környezete tárgyait, és sorba rendezi őket.
- Érti és helyesen használja a mennyiségek összehasonlítását kifejező szavakat.

Munka jellegű tevékenységek

- A gyermek szívesen vállal egyéni megbízatásokat.
- Segédkezik a tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében, majd a helyükre gondosan visszateszi azokat.
- Részt vesz a kerti munkákban, a növények, állatok gondozásában.
- Az étkezőasztalt pontosan és esztétikusan megteríti.
- Étkezés után segít az eszközök elrakásában.
- Aktívan részt vesz a teremrendezésben, rakodásban.
- Részt vesz a csoportszoba díszítésében.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi munkajellegű feladatát.
- Ismeri a munkafolyamatok egyes mozzanatait és azok sorrendjét.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, tisztaságára, épségére.
- Képes az önellenőrzésre, önértékelésre.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Az érzékelés, észlelés tovább differenciálódik. (téri észlelés, téri tájékozódás, térbeli mozgásfejlettség, testséma alakulása).
- Képes a felvetett problémák megoldására manuálisan és verbálisan is.
- Érdeklődő, szívesen kérdez.
- A már megszerzett ismereteket alkalmazni tudja a gyakorlatban.
- Elfogadja a feladathelyzetet, megérti és meg tudja oldani a feladatot.
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a szándékos figyelem, aminek fokozatosan növekszik a tartalma, könnyebbé válik a figyelem megosztás.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Nyitott, érdeklődő.

Az iskolakezdéshez szükséges feltételek		
Testi érettség feltételei	Lelki érettség feltételei	Szociális érettség feltételei
- első alakváltozás, testarányok megváltozása	- nyitott, érdeklődő	- képes a kapcsolatteremtésre, együttműködő
- fogváltás kezdete	- tartós, szándékos figyelemre képes	- reális önértékeléssel rendelkezik
- teste arányosan fejlett	- monotónia tűrő képesség	- kitartó
- teherbíró	- téri észlelés, tájékozottság	- képes szabályokhoz alkalmazkodni
- összerendezett, harmonikus mozgás	- tudásvágy, teljesítmény motiváció	- feladattudata kialakulóban van
- kialakult kézdominancia	- vizuális és akusztikus differenciálás képessége	- kreatív
- fejlett finommozgás (helyes ceruzafogás, gombolás, fűzés, kötés, vonalvezetés)	- elemi ismeretek önmagáról, környezetéről, és azok összefüggéseiről	- késleltetni tudja szükségletei kielégítését, önfegyelmre képes
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani	- megjelenik a szándékos bevésés, felidézés	- munkatempója megfelelő
	- kialakult testséma	- önálló
	- kialakul az elemi fogalmi gondolkodás	- képes konfliktushelyzetek kezelésére
	- kudarcűrő képesség	
	- érthető, folyamatos kommunikáció, beszéd, kialakult beszédfigyelem	
	- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat	
	- képes kifejezni gondolatait, érzelmeit	

VII. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATAI

1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének elősegítése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- Különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - A sajátos nevelési igényű gyermek
 - A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
 - A kiemelten tehetséges gyermek
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
- Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát ezen a területen.

Intézményünk, fenntartói döntés alapján, az Alapító okiratunkban megfogalmazott feladatmeghatározás alapján:

- beszéd fogyatékos,
- nem-meghatározott pervazív (átható) fejlődési zavaros,
- veleszületett és fejlődési myasthenia-s

sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását tudja biztosítani.

Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.

A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

Célok:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés

- A sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermek életminőségének javítása
- A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarcától mentes iskolakezdés érdekében

Feladatok:

- Komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakértői vélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján megtervezzük a speciális fejlesztést
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése
- A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermek részére, a szakértői vélemény alapján
- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermek fejlődését
- A sajátos nevelési igényű gyermek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése
- Együttműködés az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberekkel
- Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója
- Interperszonális kapcsolatok alakítása
- Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése
- Az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít a gyermek számára, ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejllettségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, súlyos orrhangzóság stb.) miatt előtérően fejlődik.

Az akadályozottság megmutatkozhat: beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós háritásában,

megtagadásában, ill. általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség kieséssel. A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók.

Kiemelt feladatok:

- Az ismeretszerzés biztosítása sokoldalú tapasztalatszerzéssel, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel
- Komplexitás a fejlesztésben: sokoldalú percepciófejlesztés, kinezteziás, auditív, vizuális, vizuo-motoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése
- Speciális terápiák alkalmazása: diszlexia prevenció, grafomotoros fejlesztés
- Báb és drámaterápia alkalmazása
- A mozgás és beszédműveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata
- Az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása
- Az értelmi fejlesztése
- A mozgás és észlelési funkciók fejlesztése
- Az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

(mint a nem-meghatározott pervazív fejlődési zavar)

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll.

A pervazív (az egész személyiségre fejlődését befolyásoló, átható) fejlődési zavarral élő gyermeknél a tünetek változatosak, mennyiségileg és minőségileg egyaránt különböző mértékben jelentkeznek, illetve a fejlődés során is változnak, alakulnak. Az autizmus egyértelmű diagnosztizálása hosszú folyamat, ezért az óvodai nevelés során jellegzetes magatartásformák figyelhetők meg, mely szakember együttműködését kívánja. Az autizmus spektrum zavarral élő gyermek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása.

Kiemelt feladatok:

- A szociális, készségek fejlesztése - rugalmas viselkedésszervezés megalapozása, tanítása, önismeret, énkép kialakítása.
- Kommunikációs készségek fejlesztése, különösen a természetes élethelyzetekre.

- A pervazív fejlődési zavarban szenvedő kisgyermek normál fejlődésmenettől jelentősen eltérő játékfejlődésének figyelembe vétele, támogatása.
- Egyénre szabott környezet- és eszközrendszer tervezése, kialakítása úgy, hogy a tárgyi környezet megfelelő felépítése, áttekinthetősége vizuális támpontokkal szolgáljon a gyermek számára.
- Sokoldalú tevékenykedtetés, tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.
- Rövid, pontosan megfogalmazott, személyre szóló utasítások adása a gyermek számára.
- A gyermek környezetébe való beilleszkedésének elősegítése.
- Viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiaja.
- Szükség esetén a korai elemi készségek kialakítása (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás).

Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek (mint a veleszületett és fejlődési myasthenia)

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A jelentősen eltérő kóreredet miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

Kiemelt feladatok:

- A gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és élettér biztosítása, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.
- Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása az egész nap során.
- Mozgásfejlesztés:
 - az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése,
 - a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása,
 - a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztése,
 - az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztések,
 - a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használatának kialakítása.

- Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése
- Játéktevékenység segítése, a játékhoz használt tér szükség szerinti átalakítása, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálása.
- Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív bevonása, szerepvállalásának biztosítása.
- Nyelvi fejlesztés, esetleges beszédzavarok, kommunikációs, nonverbális kommunikációs elmaradások, légzésproblémák fejlesztése.
- Nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe való bevonás, szükség esetén logopédussal való együttműködés.
- Éneklés, zenei nevelés tevékenységeibe való bevonás, ami javítja az artikulációs és légzésproblémákat, a vitálkapacitás beszűkülését, fejleszti a ritmus és tempóérzékelést, segíti a test ellazulását, lehetőséget biztosít társas cselekvésre. Szükséges lehet speciális testhelyzet felvételére és adaptált eszközök (hangszerek) használatára.
- Rajzolás, kézügyesség fejlesztése: Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítségét célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.
- Tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése.
- Minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzés biztosítása, kognitív funkciók, különböző észlelési területek, figyelem, emlékezet, téri tájékozódás fejlesztése.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.

A fejlesztő foglalkoztatás az óvodai nevelés keretében valósul meg, a szakértői vélemény alapján, egyéni, mikro csoportos foglalkoztatás keretében.

A fejlesztő foglalkozások szervezésének szempontjai:

- Egyéni vagy mikrocsoportos foglalkoztatás keretében a gyermek képességének, motiváltságának ismeretében
- Játékos, kreatív formában, kerülve az iskolai helyzeteket, nyugodt, ingerszegény környezetben
- A foglalkozások időpontja, helye állandó és rendszeres

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógus tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

Feladatok:

- Az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít a gyermek számára, ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd.

Célok:

- Hátrányos megkülönböztetés kizárása az óvoda valamennyi dolgozóját, gyermekét, továbbá a szülőket tekintve
- A gyermek személyiségének, egyéni sajátosságainak, terhelhetőségének figyelembe vétele
- A pozitívumokra támaszkodás elvét alkalmazó, a gyermek erősségeire építő, eredményeit elismerő és értékelő környezet megteremtése
- A gyermek önállósulásának segítése
- Inkluzív nevelés
- Az esélyegyenlőség biztosítása
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése, hatékony segítség nyújtása a családoknak
- A családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése, segítése, a személyesség, a kölcsönös bizalom megteremtése
- A társadalmi leszakadás megakadályozása
- Az általánosan elfogadott emberi értékek megszilárdítása

A kiemelten tehetséges gyermek

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetség gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel.

A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermek nevelésében, melynek fontos színterei, a játék tevékenység, a bábjáték. A témák feldolgozására legalkalmasabb a projekt módszer. A tehetséges gyerek már kisgyermekként is hordozza a kiemelkedő képességűekre úgy általában jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintázatokat és karakterisztikus viselkedésformákat. A tehetséggondozás során a tehetségigéreteket fejlesztjük a gazdagítás, dúsítás, differenciálás eszközrendszerével komplex programok keretében.

Alapelveink:

- A tehetség ígéreték erős oldalának fejlesztése
- A gyermek tehetségével összefüggő gyengébb területének erősítése
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása

Célok: A tehetségígéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében.

Feladatok:

- Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetség-ígéreték minél korábban felfedezhetők
- Sokféle tevékenységekínálat biztosításával, a gyermekek érdeklődési körének megismerése
- Tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel
- A tehetség ígéreték erős oldalának fejlesztése
- A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, támogató, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés
- A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése
- A pedagógusok továbbképzésének megszervezése a tehetségfejlesztés területén
- A szülők folyamatos tájékoztatása, megnyerése a közös célok hatékony elérése érdekében
- A tehetségfejlesztési szakértővel partneri kapcsolat kialakítása
- Mélységében történő gazdagítás
- Tartalmi gazdagítás
- A feldolgozási képességek gazdagítása
- A tempóban történő gazdagítás
- Integráló tehetséggondozás, mely a „tehetségígéreték” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul
- A többségen belül a differenciálás eszközzel a tehetség fejlesztésének segítése

Tehetséggondozás folyamata:

- A tehetségígéreték felfedezése, gondozása
- Fejlődés nyomkövető dokumentumban képességmérések elvégzése, megfigyelés alapján
- Fejlesztőmunka az egyéni fejlesztési tervben rögzítettek szerint
- Folyamatos a visszacsatolás és értékelés
- Portfólió készítése, mely tartalmazza a gyermek alkotásait, az óvodapedagógusok által leírt folyamatos megfigyeléseket, tapasztalatokat

2. Gyermekvédelem, hátránykompenzáció az óvodában

Óvodásaink változó szociokulturális környezetből kerülnek intézményünkbe, ezért fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés.

Célunk:

- A törvény betartása, a segítségnyújtás és a hátrányok enyhítése
- Minden esetben a gyermek érdekeinek képviselése, ezt semmilyen más érdek nem előzheti meg

Feladatunk:

- a gyermekek jogairól szóló törvény betartása
- minden megkülönböztetés nélkül a gyermeki jogok biztosítása
- a gyermekre nézve előnyösebb jogok biztosítása
- a sajátos nevelési igényű kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erőit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet kialakítása
- a napirend során annyi segítség biztosítása, hogy a gyermek önállóan tudjon cselekedni
- a sajátos nevelési igényű gyereknél általános célkitűzések megvalósítására törekvés és a nevelés hatására az alkalmazkodó készség, akaraterő, az önállóságra törekvés kialakítása
- kompenzációs lehetőségek bővítése

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A gyermekeink szociális háttére igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét.

Különösen nagy a felelősségünk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

Célja: a hátrányos és a halmozottan hátrányos gyermekek érdekében tett intézkedésekkel, gyermekközpontúsággal, családoorientált szemlélettel, az együttműködések elősegítésével az esélyteremtés növelése, valamint a gyermekek komplex személyiségfejlődésében bekövetkezett pozitív változások elősegítése.

Feladatunk:

- Anyagi támogatás lehetőségeinek felkutatása
- Tolerancia, segítőkészség kialakítása, a különbözőség elfogadása

- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A mozgás és a sport sajátos eszközeivel az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képesség kialakítása, az egészséget értéknek tekintő gondozásmód, a tartalmas szabadidő eltöltés igényének felkeltése
- A szülőkkel - a gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő kapcsolattartás erősítése

Hátrányos helyzet okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota
- A családtagok száma

Környezeti okok

Sokgyermekes család:

- 3 vagy több gyermek

Szűkös lakásviszonyok:

- a család magas létszáma
- több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága

Nevelési hiányosságok

Kettős nevelés

Felügyelet és gondozás hiánya

Helytelen bánásmód (brutalitás)

Érzelmi sivárság, közömbösség

Könnyelmű, felelőtlen életvitel

Bűnöző családi háttér

Anyagi okok

Munkanélküliség

Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem

A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen

A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok

Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság

Mozgáskorlátozottság

Érzékszervi károsodás (látás, hallás...)

Szervi rendellenesség

Tartós betegség

Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
Higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok

Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

Szociális hátráynok enyhítését szolgáló intézkedések:

- A differenciált egyéni fejlesztés
- Egészségnevelés
- Életvezetési tanácsok a családok részére
- A mozgás prioritása a nevelésben
- Tehetséges gyermekek fejlesztése.
- Felzárkóztató foglalkozás az arra rászorulóknak részére
- Kirándulásokon a részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Pályázatokon való részvétel

Szülőknek felajánlható segítség:

- Fórum - jogi és életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, fogadó órákon, írásos tájékoztatón keresztül
- Szülőkkel közös programok (egészségnap, családi délutánok)

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását az intézményvezető látja el.

Az óvodai segítő támogatja az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét intézményünkben.

Az általános elvárások közül - a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos. Az óvodapedagógusnak a pedagógiai asszisztens segítségével a nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell vennie a gyermek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítenie kell tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Alalpelvek:

- A szegregálás elkerülésének elve.
- Normalizációs elv, melyben a gyermek normavilágának megértése, átmeneti értékrend deficitjének változtatása minimális korlátozással történik.
- Azonos jogok és lehetőségek biztosítása a speciális szükségletek, különleges ellátást igénylő gyermekek számára.
- Integráció.
- A gyermekek sajátos szükségleteinek, problémáinak egyénre szabott nevelési, oktatási programmal történő kielégítése, a differenciálás sokszínű alkalmazása.
- A gyermeket csak annyira terheljük, amennyire képes és annyi segítséget biztosítunk, amennyire szüksége van.
- Az önállósághoz vezető utak kialakításának segítése.
- A lehető legkorábbi beavatkozás elve.
- Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések megfogalmazásában.
- A családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése a rászorultak körében.
- Az egyenlő hozzáférés elve, az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett, kiemelten fontos a befogadó környezet megteremtésével, a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység célja, hogy érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, a védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól. Hátránykompenzációval megvalósuljon az esélyegyenlőség, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladatunk:

- A gyermek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése, a gyermekvédelmi munka, valamennyi óvónő feladata.
- A gyermekvédelmi esetek kiszűrése.
- A szükséges nyilvántartások vezetése.
- Kapcsolattartás, együttműködés az óvodán belüli munkaközösségekkel, az óvodán kívüli, Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálattal, egészségügyi szervekkel.
- Prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában.
- Integráció a pedagógiai gyakorlatban.
- A szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
- A családi nevelés kiegészítése, kompenzálása a gyermekek szociokulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése.

A megelőzés feladatai:

- A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt tartózkodását.
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.
- Együttműködés gyermekvédelmi szakemberekkel.

A feltárás feladatai:

- A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése) komplex állapotfelmérés.
- A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése – a gyermek és környezete aktuális állapotának figyelembe vételével. Az adatváltozások nyomon követése.
- Sokrétű egészségügyi szűrővizsgálatok, ill. szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.
- Gyermek-és háziorvosi, védőnői tanácsadás, közös programok. A gyermekek óvodai beíratásának támogatása.

A megszüntetés feladatai:

- Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése.
- Egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés, teljes körű egészségfejlesztés kialakítása.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, kiemelkedő képességének felismerése, és gondozása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (adomány-gyűjtés)
- Az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése
- Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások, szociális segítségnyújtás lehetőségei)
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése)
- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása
- Szoros kapcsolat kialakítása a látens módon segítséget kérő családokkal

3. A gyermekek fejlődésének mérése, értékelése

Ahhoz, hogy tudjuk, mely területen kell fejlődnie a gyermeknek, meg kell őt ismernünk. A mérések során, olyan megismerési eljárásokat alkalmazunk, amelynek eredményeképpen eljutunk a gyermek megismeréséhez. A folyamatos megismerés, fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés alapját, és a további teendők kiindulópontját. A mérés nem cél, hanem eszköz a gyermek fejlesztéséhez.

A mérések a következő területekre irányulnak:

- a gyermek testi fejlettsége
- mozgásfejlettség
- finommotoros koordináció
- szociális fejlettség
- érzelmi, akaratí képesség
- értelmi képességek
- nyelvi, kommunikációs képességek

Mérési időpontok: október és január

Célja:

- Minél több ismeretet kapjunk a gyermekről, különféle természetes élethelyzetből merítve.
- A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendjének megfigyelése, mérése, elemzése, értékelése, a kapott eredmények alapján továbbfejlesztése.
- A csoport előrehaladásának figyelemmel kísérésével az óvodapedagógusok munkájának – „hozzáadott értékének” meghatározása.

Méréseink:

- szociális helyzet felmérése (a törvényi előírásoknak megfelelően)
- szociometria
- készség- és képességszint mérés csoport- és egyéni szinten a fejlődés nyomonkövető dokumentum alapján
- tanköteles korú gyermekek feladatlapos mérése

Csoport neveltségi szint mérése, értékelése

A csoport és a gyermekek harmonikus, egyensúlyban történő fejlődése, a nevelés hatékonysága párhuzamosan kerül mérésre, értékelésre, figyelembe véve az esetlegesen felmerülő hangsúlybeli eltolódás hátrányos hatását.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait.

Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésünknek alakulásáról. Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épül a következő nevelési év, nevelési – fejlesztési terve.

A gyermekek egyéni fejlődésének értékelése

A gyermekek egyéni készség- és képességfejlődésének mérését, értékelését a fejlődés nyomomonkövető dokumentumunk alapján végezzük.

Az egyéni képességfejlesztés mindenhol érvényesül. Minden óvodapedagógus tudja, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon-követése, mérése, elemzése értékelése és mindezek alapján fejlesztési terv készítése.

Kiemelt jelentőségű a gyermekek megfigyelése, a spontán és irányított szempontok alapján.

A rögzített adatokról évente – egyéni fogadóóra keretében – a szülőket tájékoztatjuk, akik aláírásukkal igazolják, hogy részt vettek a tájékoztatáson, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatosan.

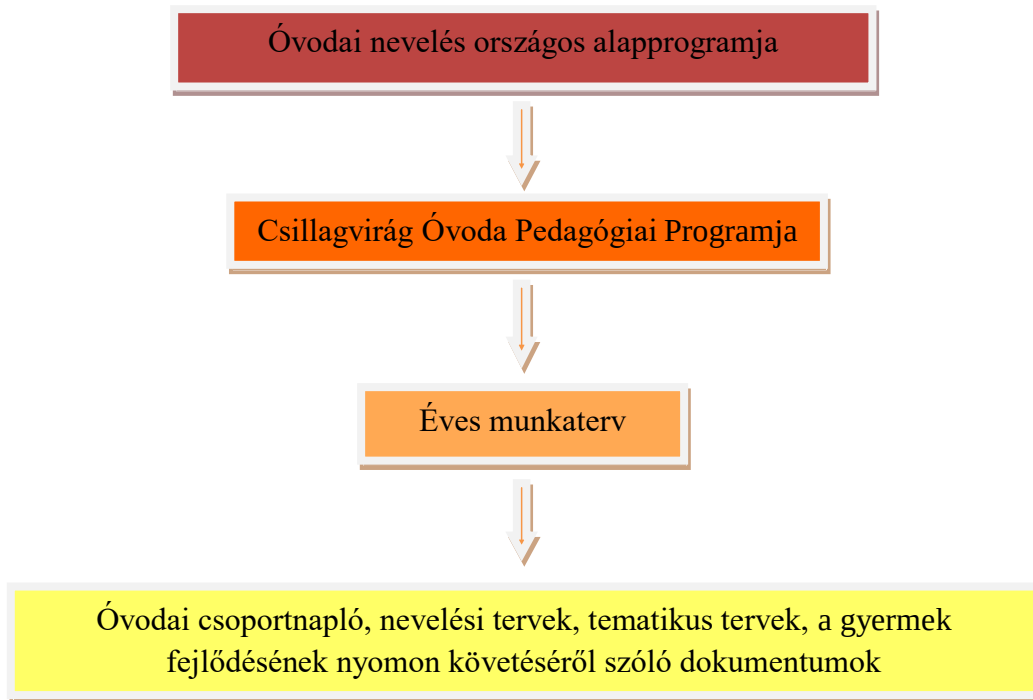
Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumai:

- Fejlődés nyomonkövető dokumentum
- Egyéni fejlesztési terv
- Gyermeki produktumok

4. Dokumentációs feladatok

Az óvodai nevelés folyamatát különböző kötelező dokumentumok, valamint az óvodapedagógusok által készített feljegyzések tartalmazzák.

Intézményünk szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:

Csoportban vezetett dokumentumaink:

- Csoportnapló
- Felvételi és mulasztási napló
- Gyermeki fejlődés nyomonkövető dokumentum
- Egyéni fejlesztési terv

Csoportnapló

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Intézményünk pedagógusai saját csoportnaplót dolgoztak ki és fogadtak el, a pedagógusok előmeneteli rendszerében használt dokumentumoknak megfelelően megszerkesztve, figyelembe véve a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 91. § (1) bekezdésének előírásait, hogy tartalmilag is megfeleljen a jogszabályi előírásoknak.

Pedagógusaink döntése alapján a csoportnaplót digitális formában vezetik, melyet a nevelési év végén, kinyomtatva is archiválunk.

Célunk:

Intézményünkben, a tudatos tervezés és megvalósítás érvényesüljön nevelő-, fejlesztő munkánk során, pedagógiai programunk megvalósítása érdekében.

A tervezéshez kialakított szemponrendszer óvodákban:

- A közös értékrend biztosítása
- Az átláthatóság, precizitás
- Pedagógiai érvekkel alátámasztott módosítások lehetősége, szükségessége
- Tudatos, differenciált tervezés
- Komplex tapasztalatszerzés biztosítására való törekvés
- Megfelelő feltételek biztosítása a játékhoz, amely a gyermek legfőbb tevékenysége
- A mese minden nap kerüljön be a tevékenységek közé

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét és logóját, a nevelési évet, a csoport megnevezését és logóját, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az intézményvezető aláírását, az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek, egyéb statisztikai adatokat
- gyermekvédelmmel kapcsolatos pedagógiai feladatokat
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- különleges bánásmódot igénylő gyermekek adatait
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként
- a nevelési feladatokat,
- a szervezési feladatokat,
- a tervezett programokat és azok időpontjait,
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
- az értékeléseket, reflexiókat
- a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,
- a feljegyzést a csoport életéről
- a szülőkkel való kapcsolattartást, családlátogatásokat
- az óvodán kívül szervezett programokat
- a balesetmegelőzési intézkedéseket
- a feljegyzést, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársakkal történő megbeszélésekről a csoporttal kapcsolatban.

Feladatunk:

- Nevelési céljaink és az adott nevelési évre meghatározott fő nevelési cél ismeretében nevelési, fejlesztési feladatok, tevékenységek megtervezése.
- A tervezés során a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vétele, a gyermekek ötleteire, igényeire, előzetes ismereteire építve.
- A játék tervezése, hiszen ebben az életkorban ez a gyermek legfontosabb tevékenysége, ezért elegendő időt, megfelelő helyet és feltételeket kell hozzá biztosítani.
- A tervezés és értékelés időszakait félévekben határoztuk meg. (1. félév szeptembertől – januárig, 2. félév februártól májusig tart)
- A nyári időszakra közös nevelési tervet készítünk.
- A komplex műveltségtartalmakkal megtöltött tematikus tervet heti lebontásban tervezzük meg, a kétheti témakeret figyelembe vételével.
- A tervezés során fontos szempont a komplexitás és a differenciálás.

A módszerek, eszközök alkalmazása, megválasztása, foglalkoztatás formája (hogyan kötött-, illetve kötetlen foglalkozás keretében valósul meg) az óvodapedagógusok kompetenciája, azonban mindig figyelemmel kell lenni az egyéni és életkori sajátosságokra és az egyéni fejlesztésre.

Felvételi-és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A gyermekek sorrendjét felvételi időpontjuk határozza meg, azon belül pedig névsorban kell őket beírni. A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnik.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- a gyermek naplóban sorszámát,
- oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét,
- állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét,
- anyja születéskori nevét,
- apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát,
- a megjegyzés rovatot
- jogviszony megszűnése esetén, a megszűnés időpontját, okát

- sajátos nevelési szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

A gyermekek fejlődését nyomonkövető dokumentum

A gyermek egyéni fejlődésének regisztrálására szolgáló dokumentum, mely a gyermek óvodába kerülésétől az iskolába meneteléig tartalmazza fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét és a differenciált nevelés irányát.

Szakemberek által kidolgozott (Ovi-admin) gyermeki fejlődés nyomonkövető dokumentumot választott és fogadott el a nevelőtestület, amely a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 93/A §. (1) bekezdésének előírásainak is megfelel.

Célunk:

Pedagógiai tevékenységünkben a gyermek egyéni képességeinek és fejlődési ütemének figyelembe vételével - tudatosan meghatározni, és következetesen elvégezni a fejlesztési feladatokat, melynek köszönhetően a gyermek, az óvodáskor végére, alkalmassá válik az iskolai életmód megkezdésére.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Feladatunk:

- A gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, és tapasztalatainkat írásban rögzítjük.
- Szükség esetén az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültségű szakemberek segítségét kérjük, illetve szakvizsgálatokat kezdeményezünk a gyermek megfelelő fejlesztése érdekében, melyhez pedagógiai véleményt írunk.
- Az óvadás gyermek fejlődéséről a szülőket évente 1 alkalommal kötelezően, illetve szülői kérés, probléma esetén szükség szerint, folyamatosan tájékoztatjuk. A gyermek fejlődéséről és a fejlődés nyomonkövető dokumentum tartalmáról – a gyermek szülein, óvodapedagógusain kívül – csak az intézményvezető részére adhatunk ki tájékoztatást, illetve indokolt esetben, az intézményvezető engedélyével, más személynek is (speciális szakemberek részére, vizsgálatokhoz), az adatvédelmi előírások betartásával.

- Értelmi, érzelmi, közösségi, anyanyelvi és mozgásfejlődésének eredményét félévenként rögzítjük, kódolósos/szöveges formában.
- A gyermek tudatos megfigyelése során az önmagához való viszonyítás fontos szempont.
- Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat, **egyéni fejlesztési tervet** kell készíteni számára, a kiemelkedő és a fejlesztendő területek figyelembe vételével.

5. IKT eszközök használatának lehetőségei az óvodában

Az intézményünkbe járó óvodás gyermekek nagy része ismeri az infokommunikációs eszközöket és használja is a mindennapi élete során. A gyors technikai fejlődés következtében az ismeretek elsajátításának módja is változik, a gyermekek képesek egyszerre több mindennel párhuzamosan is foglalkozni, a hozzászoktak a gyors információáramláshoz. Ezért fontosnak tartjuk óvodánkban az IKT eszközök megfelelő és céltudatos használatát, mely magában foglalja a projektort, számítógépet, laptopot, nyomtatót, mini hifi tornyot, digitális fényképezőgépet és a diavetítőt. Nagy csoportos gyermekeink számára, pályázati forrásból, beszerzésre került a DIOO elnevezésű játékos fejlesztő konzol, amit a gyermekek tudatosan kialakított beosztásnak megfelelően, felügyelet mellett használhatnak a fejlesztő szobában.

Az óvodánkban dolgozó pedagógusok az IKT eszközök használatához felhasználói szintű ismeretekkel rendelkeznek.

Célunk:

- Olyan játékos tevékenységek biztosítása, amelyben a gyermekek ismerkedhetnek az informatikai eszközök adta lehetőségekkel, ahol új pedagógiai környezetet teremtve életkoruknak megfelelő információkat gyűjthetnek a tágabb – szűkebb környezetükről, néphagyományokról, népszokásokról.
- Pedagógiai eszköztárunk bővítése, a tudatos felhasználás elvét szem előtt tartva.

Feladataink:

- az infokommunikációs eszközök használata a nevelőmunkánk során
- a kiemelt figyelmet igénylő és a tehetség ígéretes gyermek fejlesztésében az IKT eszközök nyújtotta lehetőségek kihasználása
- játékszereink, eszköztárunk bővítése (nyomtatott puzzle, memória kártya, társasjáték, labirintus, táplálék piramis)
- a nevelési területekhez szervesen illeszkedő, a gyermek fejlettségének és életkori sajátosságainak megfelelő interaktív, fejlesztő játékok készítése
- az érzékelés, észlelés által sokrétű ismeretszerzés biztosítása
- információk feldolgozása változatos tevékenységek során
- a térben, síkban való tájékozódás fejlesztése

- az IKT eszközök használatának megismertetése az érdeklődő gyermekkel
- differenciálás, részképesség zavarok megelőzése
- a szülők informatikai szemléletének formálása
- vizuális memória fejlesztése
- figyelem fejlesztése
- egyéni auditív fejlesztés

Függelék

Érvényességi rendelkezés

Helyi óvodai programunkat 2018. szeptember 1. - 2021. augusztus 31. szőlőan készítettük el.

Módosításának indokai:

- Törvényi változások.
- A feltételben bekövetkező, a megvalósítást lényegesen befolyásoló változás.
- A megvalósítás értékelésének tényanyaga.

A Pedagógiai Program módosításának előterjesztése

A módosításra írásban lehet javaslatot tenni, részletes elemző indoklással.

A módosítási javaslat elfogadásáról a nevelőtestület dönt, a szülők véleményének meghallgatásával.

Módosítás esetén a törvényesítő eljárás megegyezik a helyi program bevezetése előtti eljárással.

Nyilvánosságra hozatal formája

Óvodai pedagógiai programunk az érdeklődők számára bármikor hozzáférhető, és megtekinthető a vezetői irodában, illetve az intézmény honlapján.

Az óvoda vezetője a havonkénti fogadóóráján tart tájékoztatást az óvoda pedagógiai programja iránt érdeklődő szülőknek.

A pedagógiai programunkhoz való hozzáférés, és tájékoztatás lehetőségeiről az óvoda hirdetőbáláján értesülhetnek az érdeklődők.

Az újonnan érkező szülők számára az óvoda vezetője, az első tájékoztató szülői értekezleten tart ismertetést az intézményben folyó nevelőmunkáról.

Az intézmény OM azonosítója: 036957	Intézmény: Nemesvámosi Csillagvirág Óvoda és Bölcsőde Ph.
Legitimációs eljárás Pedagógiai Program	
Nevelőtestületi elfogadás: Bocskay Zsuzsanna nevelőtestület nevében	Szülői szervezet nevében véleményezte: SZM vezetője
Fenntartó megismerte és jóváhagyta: Ph. Sövényházi Balázs fenntartó nevében	
Intézményvezetői jóváhagyás határozatszáma: Nemesvámos, 2022. Ph. Putz Andrea intézményvezető	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az intézmény honlapján: <i>www.csillagviragovoda.hu</i>	
Hatályos: 2022. 09. 01.	Iktatószám:
Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig	

Felhasznált irodalom

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (2018.)
- Oktatási Hivatal: Önértékelési kézikönyv óvodák számára (2018.)
- Zilahi Józsefné – Stöckert Károlyné – Dr. Ráczné dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével Minősített óvodai program. (OKI Program – és Adatbankja 1996.)
- Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal és mesével - Elmélet és módszertan (Eötvös, Bp. 1996.)
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában (Alex-typo, Bp. 1992.)
- Stöckert Károlyné: Játékszociológia (Eötvös, Bp. 1997.)
- Mérei-Binét: Gyermeklélektan (Gondolat, Bp. 1985.)
- Lengyel Zsolt: A gyermeknyelv (Gondolat, Bp. 1981.)
- Vekerdy Tamás: Az óvoda és az első iskolai évek – a pszichológus szemével (Saxum, Bp. 2013.)

Mellékletek

1. **számú melléklet:** Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
2. **számú melléklet:** Nemesvámosi Csillagvirág Óvoda és Bölcsőde Egészségfejlesztési programja

1. számú melléklet

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

2. melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez

1. ÓVODA		
HELYISÉGEK		
Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában is a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő.
gyermekágy/fektető tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	
tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A tornaszoba kialakítása kötelező. Amennyiben további tornaszoba kialakítása válik szükségessé, úgy a gyermekek számára aránytalan teher és többletköltség nélkül más nevelési-oktatási intézménnyel, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével írásban kötött megállapodás alapján is biztosítható a tornaszoba vagy tornaterem helyiség használata. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában a logopédiai és az egyéni foglalkoztatókat külön kell kialakítani.
óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben alakítandó ki.
játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az óvodai játszóudvar akkor megfelelő, ha alapterülete lehetővé teszi az intézmény alapító okirata vagy működési engedélye szerinti maximális létszám szerint a gyermekek egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását. Közterületen is kialakítható, ha adott időben biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.
intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen, telephelyen) 1	
tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen, telephelyen 1	
óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	Ha óvodában az Nkt. alapján az óvodatitkár alkalmazása kötelezően előírt, a feladatellátáshoz szükséges hely a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi irodával közösen is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.
nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A könyvtárszoba abban az esetben alakítható ki a nevelőtestületi szobával együtt, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi. A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári dokumentum befogadására legyen alkalmas, az óvodapedagógusok felkészüléséhez.
általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
többcélt helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása - aránytalan teher és többletköltség nélkül - a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.
gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvoda kivételével másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi.
gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 WC (fiú, lány)	Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen, és ott, ahol mozgáskorlátozott gyermeket nevelnek, az akadálymentes WC kialakítása is kötelező.
gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 fiú, 1 lány (a helyiségben 7 gyermekenként 1 WC csésze)	Új óvoda építése esetén alkalmazandó. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen, és ott, ahol mozgáskorlátozott gyermeket nevelnek, az akadálymentes WC kialakítása is kötelező.
felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 ha az óvodai csoportok száma több mint hat, akkor 2	A kialakításnál figyelemmel kell lenni mindkét nemre.

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
felölt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1, ha a feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma több mint hat vagy az óvoda épülete emeletes, akkor 2, szintenként 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni mindkét nemre.
felölt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1, ha a feladatellátási helyen az óvodai csoportok száma több mint hat vagy az óvoda épülete emeletes, akkor 2, szintenként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével. A kialakításnál figyelemmel kell lenni mindkét nemre.
felölt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen férfi és női) 1, ha az óvodai csoportok száma több mint hat vagy az óvoda épülete emeletes, akkor szintenként 1-1 férfi és női	Új óvoda építése esetén alkalmazandó. Alkalmazotti létszám figyelembevételével, továbbá az újonnan épülő óvodákban látogatói, szülői mosdó, WC helyiség férfi és női 1-1. A kialakításnál figyelemmel kell lenni mindkét nemre.
felölt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni mindkét nemre.
mosó-, vasalóhelyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A mosó-, vasalóhelyiséggel együtt kialakítható a szárítóhelyiség, ebben az esetben nem szükséges külön szárítóhelyiség biztosítása.
szárítóhelyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A mosó-, vasalóhelyiséggel együtt kialakítható a szárítóhelyiség, ebben az esetben nem szükséges külön szárítóhelyiség biztosítása.
felölt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott, ahol a tervezési program szerint helyben főznek.
melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott, ahol a tervezési program szerint helyben főznek.
földesáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott, ahol a tervezési program szerint helyben főznek.
éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott, ahol a tervezési program szerint helyben főznek.
karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában is.
kerekesszék-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket nevelnek.
ételhulladék-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	

5. ÓVODA, ISKOLA, KOLLÉGIUM, ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZEI

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
étel-mintavétel készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Amennyiben étel kiosztása folyik.
elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A közegészségügyi előírások szerint.
gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A közegészségügyi előírások szerint.
amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	

Nemesvámosi Csillagvirág Óvoda és Bölcsőde

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Jogszabályi háttér

Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

1. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

1.1 AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VII.31.) EMMI rendelet 128. § tartalmazza, mely szerint: (1) "A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben."

(2) „A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő."

1.2 AZ EGÉSZSÉG FOGALMA, MEGHATÁROZÁSA

Az egészség fogalma a WHO, vagyis az Egészségügyi Világszervezet meghatározása szerint:

"Az egészség a teljes testi, mentális és szociális jól-lét állapota, és nem csupán betegség- vagy fogyatékosság-nélküliség."

Az élethez és az egészséghez való jog minden ember alapvető joga, az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke.

Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyén, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társas kapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele, azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, szükség esetén, korrigálják. Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák részét képezik, ezért fontossá vált az egészségvédő magatartás igényének kialakítása, fenntartása.

1.3 EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KISGYERMEKKORBAN

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek a kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, vagyis lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életmód iránti igény kialakulását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme, az egészséges életmód iránti igény kialakítása tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztés, valamint egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészségvédelmére: edzi a testet, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) működését, folyamatait és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. Az egészség hármass (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

2. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) „A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozásra nevelés,
- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése, területére terjednek ki.”

2.1 AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani a családdal együttműködve, épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit pl. a mozgásigény kifejlesztését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Intézményünkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket.

Az intézményben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Óvodánkban az ebédet kötött keretek között szervezzük, míg a tízóraitatás és az uzsonnáztatás folyamatosan történik. Az óvodai ételmezés nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló

élelmiszerek szükségességét, azt az otthoni táplálkozással ki kell egészíteni. Prevenciós rendezvényeinken szorgalmazzuk a szülőket, hogy csökkentsék minimálisra gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, üdítőket, chipset, édességet, az óvodába se hozzanak ilyeneket, felhívjuk figyelmüket, az ezeket kiváltó alternatív lehetőségekre.

Óvodánkban tálaló-melegítő konyha működik. A főzőkonyhával a változatos étrend érdekében a vezető folyamatosan konzultál.

Szakorvosi igazolás alapján, külső szolgáltatón keresztül, biztosítjuk az ebédet a táplálékallergiás gyermekek számára is. A táplálékallergiás gyermek étele külön edényben érkezik, amit a konyhán is külön kezelnek a többi ételtől.

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kóstolásra kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Folyadékot állandóan biztosítunk a gyermekeknek a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatába az étkezés lebonyolítása is beletartozik. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is részt vesznek - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten – önállóságuk fejlesztésével összekapcsolva.

Feladataink

Kulturált étkezési körülmények biztosításával az étkezést örömtelivé tenni. Intenzív rágásra ösztönözni, pohárból ivás megtanítása, életkoruknak, egyéni fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatának megtanítása.

Folyadék folyamatos biztosítására fokozottan ügyelünk.

Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata, a gyermekek közreműködésével.

Fokozottan ügyelünk a táplálék allergiás gyermekek diétájára.

Tanácsadás a szülőknek az egészséges táplálkozással kapcsolatban (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében, prevenciós programjainkon)

Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, sütőtök sütés, Márton napi libás süti, karácsonyi mézeskalács készítés)

Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, a gyermekek ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak, kóstolók, íz felismerős játékok.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét

2.2 A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodánkban is fontos feladat, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapos testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék, a lábboltozat erősítő és gerincferdülés kialakulását megelőző, tartásjavító gyakorlatok állnak. Emellett mozgás tevékenység foglalkozást is tartunk hetente egyszer a tornaszobában, amelyen elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek (mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás) játékos formában.

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését szolgálják az udvari játékok és a munkaeszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére egyaránt.

Évente szervezünk sportnapot óvodásaink és családjaik számára, ezzel is megalapozva, a rendszeres mozgás megszerettetését a közös mozgás örömein keresztül, valamint felkelteni az életen át tartó mozgás iránti igényt óvodásainkban.

Feladataink

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejleszti erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.

Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).

Minél több alkalom biztosítása a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételének megfelelően tervezzük.

Irányított mozgásos tevékenység játékokat szervezni heti egy alkalommal.

Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.

A mozgás utáni regenerálódás biztosítása.

Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Mozgásuk harmonikus, képesek együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
- Örömként élik meg a- közös játékos, sportos mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékük.
- Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Belső igényükké válik a szabad levegőn való tartózkodás, mozgás.

2.3 A LELKI EGÉSZSÉGET FEJLESZTŐ PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK ÉS A MŰVÉSZETEK ALKALMAZÁSÁVAL A TANULÁSI EREDMÉNYESSÉG ÉS A TÁRSAS KAPCSOLATI KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSE, A LEMORZSOLÓDÁS CSÖKKENTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZERFOGYASZTÁS, A BÁNTALMAZÁS ÉS ISKOLAI ERŐSZAK MEGELŐZÉSE

A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése

A gyermekek lelki egészségének megfelelő fejlődése érdekében pedagógusaink különböző módszereket, tevékenységeket valósítanak meg, figyelembe véve az adott csoport aktuális testi-lelki szükségleteit, fejlettségi szintjét, a gyermekek egyéni igényeit. A lelki egészség fejlesztéséhez nagyban hozzájárul pedagógiai programunk egyik alappillére, melyet a játék és a mese alkot. Emellett kihasználjuk a rajzolás, festés, mintázás, ének, zene, gyermektánc lelki egészség megőrzésre gyakorolt hatását is. Rendezvényeink, programjaink fontosak a közösen átélt élmények lehetőségének biztosítása szempontjából, hiszen ezek segítségével is fejleszthetőek a társas kapcsolati készségek.

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvodás gyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modelt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük arra, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek, és megteremtődjön a kisgyermekek otthoni dohányzásmentes környezete.

Ajánlott tevékenységek

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga a gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan).

A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére alkalmat nyújthatnak: városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, a gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.

Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekhez kapcsolódóan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

A bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy

valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható, az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható, a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését gyermeke felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik, a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermekszem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben a probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink

Intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek érdekében együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, jelzést teszünk a gyermekjóléti szolgálat felé.

A pedagógusok kötelessége, hogy közreműködjenek a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel. A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvoda gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésének fontosságára a szülők figyelmét is felhívjuk.

2.5 BALESETMEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Az elsősegély dobozt folyamatosan rendben kell tartani, feltölteni. Fontos a gyermekek baleset megelőzési felvilágosítása, amely során a gyermekek megismerkednek a balesetek elkerüléséhez vezető szabályokkal, a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen

veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszerei

A szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Óvó-védő előírások

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok az óvó-védő előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő óvó-védő előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírások,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásformák.

Az óvó-védő előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

2.6 SZEMÉLYI HIGIÉNÉ

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás fontos a gyermekek egészségének védelme szempontjából, ruházatuk gondozása, a rendszeres és szükség szerinti tisztálkodás igényük kialakulását szolgálja.

A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a dajka részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása, a testápolás tehát nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést.

Elegendő időt és az egyéni igényeknek megfelelő, szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.

Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink

A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása .

A legfőbb személyi higiénia nevelési feladatunk: a megfelelő kézmosás szokássá fejlesztése, valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása.

Az óvónő és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.

A tisztaság alapvető fontosságát, a betegségek és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.

A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.

A saját személyi felszerelés (törülköző, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.

Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.

Észreveszik bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érezzék.

Csak a saját felszerelésüket használják.

A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyükre teszik azokat.

Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.

Segítenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

2.6.1 Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket elsősorban ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem és praktikusság szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát.

A gyermekeknek külön öltöző szekrényük van. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, lehetőleg legyen hajlékony a talpa, légáteresztő, hogy ne izzadjon bele a gyermekek lába, lényeges a megfelelő méret is. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink

Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.

Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, eleje-háta, bal-jobb megkülönböztetése.

Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása.

A napirend keretei között elegendő idő biztosítása a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.

A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.

Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Teljesen önállóan öltöznek.

Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.

Önállóan az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában. Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.

Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.

Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.

Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben

2.6.2 Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat és fekhely. Az óvodában kényelmes „alvós” ruhában alszanak a gyermekek, melyet a szülők hoznak. A szülők gondoskodnak az ágynemű és a pizsama mosásáról.

Feladataink

Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (életritmus, megfelelő napirend).

A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.

A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.

Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az otthoni kedvencekkel való alvást.

Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.

Ismerik és betartják a szabályokat.

Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

2.7 KÖRNYEZETI HIGIÉNÉ

Világszinten egyre fontosabbá válik a környezet- és természetvédelem, a hulladékkezelés, az energiával való takarékoság, ami bekerült az óvodai nevelés kompetenciái közé is.

Feladataink

Óvónők és dajkák közösen:

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekek energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelése.

Az óvoda tisztaságának megóvása.

Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.

A foglalkoztató termek rendszeres szellőztetése.

A megfelelő fűtés és világítás biztosítása.

Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram.

Dajkák:

Az udvar tisztántartása, gondozása.

A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.

A foglalkozási eszközök higiénája, rendben tartás.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.

Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).

Takarékoskodnak a vízzel.

A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása, gondozása).

2.8 ELEKTROAKUSZTIKUS HANGOSÍTÁS

A nevelési-oktatási intézményben elektroakusztikus eszköz igénybevétele mellett tartott foglalkozáson, valamint a nevelési-oktatási intézményben vagy a nevelési-oktatási intézmény által szervezett elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen gyermekek is részt vesznek, a gyermekek zajvédelmére különös figyelmet kell fordítani. Az olyan elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen 0-6 év közötti gyermekek, tanulók vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg az $L_{Aeq} M30$ 75 dB értéket. Az $L_{Aeq} M30$ 75-90 dB hangnyomásszint közötti elektroakusztikus hangosítású rendezvényen biztosítani kell, hogy a közönség a hangsugárzókat 3 méteren belül ne tudja megközelíteni.

3. KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ELEMZÉSE

3.1 KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL

3.1.1 A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában.

A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat.

3.1.2 Szülői értekezletek, egészségügyi előadások

Szülői értekezleteken valamint hagyományos egészség hetünk keretében, információkkal, ötletekkel szolgálunk a gyermekek egészséggondozásához, egészséges életmódra szoktatásához kapcsolódó témákban.

3.2 EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ÓVODA EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÓKKAL

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek-egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az iskolai (óvodai) egészségügyi ellátás feladatait és feltételeit a (26/ 1997. NM.) rendelet írja elő. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendeletileg kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre. A csoportos szűrővizsgálatok megszervezése során az óvodapedagógusok és a védőnő feladata a gyermekek orvosi kezelésektől való félelmének minimalizálása is.

Óvodában minden évben kétszer megszervezzük a gyermekek fogászati szűrővizsgálatát is.

Az óvoda és a védőnő együttműködését erősíti a gyermekekkel kapcsolatos információk megosztása, a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetre vonatkozó adatok cseréje.

4. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.”

Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető, mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el.

Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését az ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik.

A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is. Óvodánkban a gyermek fejlődését az óvodai egyéni fejlődés-nyomonkövető dokumentumban vezetik óvodapedagógusaink. A gyermekekről félévente (félévkor és évvégén) az óvodapedagógusok szöveges értékelést készítenek, melyben a gyermek legfőbb fejlődési jellemzőit jegyzik le, amely tartalmazza az egészségfejlesztéshez kapcsolódó értékelést és a fejlesztési tervet is.

Az egészség védelme az egyén saját és a társadalom közös érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más társadalmi szervezetnek alkotmányos feladata van.

A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az (óvoda) iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el.

Nemesvámos, 2022. 09. 01.

Putz Andrea
intézményvezető

Legitimációs záradék

A Nemesvámosi Csillagvirág Óvoda és Bölcsőde Egészségfejlesztési programját az (óvoda) iskola-egészségügyi szolgálat véleményének kikérésével készítette.

Nemesvámos,

..... Ph.

Dr. Németh Balázs

A Nemesvámosi Csillagvirág Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete.....-n kelt, számú határozatával%-os arányban, elfogadta a Nemesvámosi Csillagvirág Óvoda és Bölcsőde Egészségfejlesztési programját, melyről készült jegyzőkönyv iktatószámon található meg.

..... Ph.

Putz Andrea

intézményvezető